

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Katedra pomocných věd historických a archivního studia

Bakalářská práce

Dopady zákona o IDD (zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění) na spisovou službu v oblasti pojišťovnictví

Lucie Svobodová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní doktorce Daniele Brádlkové, za její odborné vedení při psaní práce, za její cenné rady, trpělivost a velmi vstřícný přístup. Dále bych ráda poděkovala své rodině, za její velkou podporu a trpělivost při psaní bakalářské práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že tato práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 15.8.2020

.....

Lucie Svobodová

Abstrakt

Cílem mé práce je zjistit jaké změny a dopady přinesl *zákon č. 170/2018 Sb.*, o *distribuci a zajištění* ve spisové službě v oblasti pojišťovnictví. V první kapitole se věnuji problematice spisové služby, kde podrobně rozepisuji její jednotlivé oblasti a klasifikaci původců. V další části jsou uvedeny příslušné zákony vztahující se k výše uvedené problematice. Zde stručně popisují zejména zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona a poté *zákon č. 170/2018 Sb.*, o *distribuci a zajištění*. V předposlední části se věnuji změnám, které nastaly v důsledku přijetí zákona v pojišťovně XX. A poslední část je věnována praxi v XX pojišťovně, a to před vydáním zákona a po něm.

Klíčová slova

Spisová služba, pojišťovna, dokument, spis, IDD, elektronický dokument, listinný dokument, digitální dokument, analogový dokument, pojišťovací zprostředkovatel, partner.

Abstrakt

The aim of my work is to find out what changes and impacts were brought by Act No. 170/2018 Coll. i.e. regulation applicable to the distribution of insurance. In the first chapter, I deal with records management, where I describe in detail its individual parts and who are the originators. The next part is the laws where I briefly describe Act No. 38/2004 Coll. on insurance intermediaries and independent claims adjusters and on the amendment of the Trade Licensing Act and then Act No. 170/2018 Coll. on distribution and security. In the penultimate part, I deal with the changes that have occurred as a result of the law in the XX insurance company. The last part is the practice in the XX insurance company, before and after the law was passed.

Keywords

Records management, insurance company, document, file, IDD, electronic document, paper document, digital document, analog document, insurance intermediary, partner.

Obsah

Úvod.....	8
1. Spisová služba.....	9
1.1. Definice spisové služby.....	9
1.2. Legislativní vymezení spisové služby.....	10
1.3. Historie spisové služby.....	11
1.4. Organizace práce.....	12
1.4.1. Příjem, evidence a rozdělování dokumentů.....	12
1.4.1.1. Příjem dokumentů.....	13
1.4.1.2. Evidence dokumentů.....	14
1.4.1.3. Rozdělování a oběh dokumentů.....	16
1.4.2. Vyřizování, podepisování a odesílání dokumentu.....	16
1.4.2.1. Vyřizování dokumentu.....	16
1.4.2.3. Podepisování dokumentu.....	17
1.4.2.4. Odesílání dokumentu.....	17
1.4.3. Ukládání dokumentu.....	18
1.4.4. Vyřazování ve skartačním řízení.....	19
1.4.5. Kontroly a sankce.....	20
1.5. Původci.....	20
1.5.1. Veřejnoprávní původci.....	21
1.5.2. Soukromoprávní původci.....	21
2. Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí).....	23
2.1. Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů.....	23
2.2. Podmínky pro výkon zprostředkovatelské činnosti.....	25
2.2.1. Odborné zkoušky.....	25
2.2.2. Registr a registrace.....	27
2.3. Povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů.....	28
2.4. Dohled nad provozováním činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů.....	29
2.5. Pořádková pokuta.....	30
2.6. Opatření k nápravě.....	30
2.7. Přestupky fyzických, právnických a podnikajících fyzických osob.....	31
3. Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění.....	33
3.1. Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů.....	35
3.2. Podmínky pro výkon zprostředkovatelské činnosti.....	36

3.2.1.	Odborné zkoušky	36
3.2.2.	Registr a registrace	37
3.3.	Povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů	38
3.4.	Dohled nad provozováním činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů	39
3.5.	Opatření k nápravě	39
3.6.	Přestupky	40
4.	Změny a dopady zákona o IDD (Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění) na spisovou službu v oblasti pojišťovnictví	42
4.1.	Profil společnosti	42
4.2.	Změny v důsledku nového zákona o IDD v XX pojišťovně	43
4.3.	Spisová služba před a po vydáním nového zákona v XX pojišťovně	44
4.3.1.	Procesy spisové služby před vydáním nového zákona	44
4.3.2.	Procesy spisové služby po vydání nového zákona	46
4.4.	Změny a dopady IDD zákona na spisovou službu v XX pojišťovně	48
	Závěr	50
	Seznam použité literatury	52

Úvod

Tématem bakalářské práce je dopad zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci a zajištění ve spisové službě v oblasti pojišťovnictví. Toto téma jsem si vybrala pro jeho aktuálnost a důležitost pro oblast pojišťovnictví. Dalším důvodem je skutečnost, že se s touto problematikou setkávám v mém běžném profesním životě. Jsem zaměstnanec ekonomického oddělení v pojišťovně, které se specializuje na tvorbu smluv o spolupráci a na další specifické dokumenty, které se týkají partnerů pojišťovny. Toto oddělení zastupuje též úlohu podatelny a spisovny. Dalším kritériem výběru byla velká mediální pozornost k problematice v letech 2016 a 2018.

Cílem této práce je zjistit jaké změny a dopady přinesl zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci a zajištění ve spisové službě v oblasti pojišťovnictví. Práce je rozdělená do čtyř hlavních kapitol. První kapitola s názvem Spisová služba se zabývá definicí spisové služby a jejím legislativním vymezením. Také se podrobně věnuje jednotlivým částem spisové služby jako je příjem, evidence, odesílání, ukládání dokumentu apod. Kapitola dále vymezuje druhy původců, kteří ze zákona vedou spisovou službu a kam spadají pojišťovny, které jí také vedou.

Druhá kapitola obsahuje zákon, který platil před IDD, tedy zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí). Zde stručně popisují jednotlivé kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů, právní úpravy jejich činnosti a jejich povinnosti vůči zprostředkovatelské činnosti, jako je jejich registrace u České národní banky, odborná způsobilost nebo informovanost zákazníka.

Třetí kapitola obsahuje zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci a zajištění, kde popisují jednotlivé kategorie zprostředkovatelů, právní úpravy jejich činnosti a jejich povinnosti vůči jejich činnosti, jako je registrace u České národní banky, odborné zkoušky, informovanost zákazníka nebo povinnost uchovávat některé dokumenty.

Poslední kapitola se zabývá změnami a dopady, které přišly po vydání nového zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci a zajištění. Zde shrnuji dopady, které nastaly v důsledku přijetí nového zákona a které nějakým způsobem změnily chod firmy, a které ovlivnily i procesy ve spisové službě. V závěru také shrnuji pozitivní i negativní stránky výše zmiňovaného zákona.

1. Spisová služba

1.1. Definice spisové služby

Pojem spisová služba se nejčastěji definuje jako soubor činností, vztahující se ke správě dokumentů.¹ Dle Kunta je hlavním cílem spisové služby nastolit pořádek ve správě dokumentů.² Spisovou službu charakterizuje a upravuje zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 2, písm. k). Dle zákona se „výkonemspisové služby rozumí zajištění odborné správy dokumentů vzniklých z činnosti původce, popřípadě z činnosti jeho právních předchůdců, zahrnující jejich řádný příjem, evidenci, rozdělování, oběh, vyřizování, vyhotovování, podepisování, odesílání, ukládání a vyřazování v eskartaci činností, a to včetně kontroly těchto činností.“³ Spisovou službu je také možné obecně definovat jako specifickou oblast správní činnosti, jejímž úkolem je úplná péče o písemnosti zahrnující jejich příjem a doručování, rozřizování, označování, zapisování (evidenci), oběh, vyřizování včetně podepisování, vnitřní a vnější úpravy, odesílání a ukládání a vyřazování, skartace.⁴ Patří sem dokumenty písemné, obrazové, zvukové a jiné záznamy vzešlé z činnosti organizace nebo do organizace došlé.⁵ Dle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě musí původce dbát na řádnou evidenci a musí mít přehled nad veškerými dokumenty, které byly organizací odeslány, doručeny nebo vznikly z její činnosti.⁶

Z výše uvedených definic vyplývá, že cílem spisové služby je odborná správa dokumentu, a to od jeho vzniku či přijetí až po jeho vyřizování, skartaci nebo archivaci. Spisová služba se může vést v **listinné podobě** nebo v **elektronických systémech spisové služby**. V listinné podobě se spisová služba zpracovává ručně papírovou formou, kdy se veškerý zápis provádí do evidenční pomůcky (podací deník, předávací seznam, protokol). Elektronická forma znamená, že se spisová služba zpracovává v plně automatizovaném systému, ve kterém jsou vedeny všechny dokumenty. Systém, který je pro spisovou službu používán, musí být bezpečný pro činnost spisové služby.

¹ S/003/2013/ÚGS-CZP, ARCHIVAČNÍ A SKARTAČNÍ ŘÁD 30. 11. 2018

² KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš. Spisová služba. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-083-3. s. 13.

³ zákon č. 499/2004 Sb. o archivnictví a spisové službě, § 2, písm. k)

⁴Spisová a archivní služba ve státní správě, samosprávě a v podnikatelské sféře. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-258-4, s. 12

⁵Spisová a archivní služba ve státní správě, samosprávě a v podnikatelské sféře. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-258-4, s. 12

⁶ Spisová a archivní služba ve státní správě, samosprávě a v podnikatelské sféře. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-258-4, s. 20

1.2. Legislativní vymezení spisové služby

Nejdůležitějším zákonem pro spisovou službu je již zmíněný zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě. Zákon tak upravuje výběr a evidenci archiválií, ochranu a využívání archiválií, práva a povinnosti vlastníka archiválií a práva a povinnosti zřizovatelů archivu, pravidla pro vedení spisové služby a správní delikty. Dalšími zákony upravující spisovou službu jsou:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. 7. 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (dále jen „Nařízení č. 910/2014“;⁷
- zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 300/2008 Sb.“);
- zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. zákoně č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 298/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 298/2016 Sb.“);
- zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů;
- Národní standard pro elektronické systémy spisové služby, který stanovuje základní požadavky na funkce těchto systémů a vytváří sjednocující parametry pro výkon spisové služby vztahující se k dokumentům v digitální podobě (dále jen „Národní standard“).

⁷ Spisový a skartační řád 2019 Masarykův ustav

K výše uvedeným zákonům spisové služby, byly také Ministerstvem vnitra České republiky vydány právní předpisy, které upravují výkon spisové služby, a to je vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby a vyhláška č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. Tyto dvě vyhlášky upravují příjem, označování, evidenci, vyřizování a podepisování dokumentů a užívání úředních razítek. Také jsem patří vyhláška č. 193/2009 Sb., o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů, vyhláška č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobnosti užívání informačního systému datových schránek, ve změně vyhlášky č. 422/2010 Sb., které jsou důležité pro výkon spisové služby.⁸

1.3. Historie spisové služby

První zmínky o spisové službě sahají až do 16. století v souvislosti s existencí spisů a aktového materiálu a se vznikem prvních instrukcí dvorských úřadů.⁹ Teprve až v 18. století se začaly formovat moderní principy spisové služby.¹⁰

Stručné informace o historii:¹¹

- za Marie Terezie (1746) bylo nařízeno povinné vedení podacích protokolů pro doručené dokumenty;
- za Josefa II. (1781) byla zavedena spisová evidence založená na čísle jednacím a podacím protokolu, který sloužil i ke kontrole, zda byla všechna podání vyřízena;
- další významné změny spisové služby nastaly v polovině 19. století, kdy se zvýšila administrativa v souvislosti s rozvojem společnosti, občanskými právy, průmyslovou revolucí a rozšiřování veřejné správy;
- postupně byly zaváděny obecné zásady spisové služby v soudnictví, na úřadech a také u soukromníků;
- další reformou bylo zavedení tzv. „oberhollabrunského systému“. Jedná se o systém, ze kterého pochází metoda kmenových čísel. V 19. století byly také zavedeny rejstříky (označení pro konkrétní agendu);

⁸ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 24–25

⁹ Spisová a archivní služba ve státní správě, samosprávě a v podnikatelské sféře. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-258-4, s. 13

¹⁰ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 16

¹¹ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 16-18

- po roce 1918, tedy po vzniku Československé republiky nedocházelo k žádným převratným změnám, spíše pokračovaly snahy o racionalizaci spisové služby.¹²

Ve 30. letech byly prováděny, na základě německé praxe, pokusy o zavedení spisových plánů založených na desetinném třídění, který by nahradil podací protokoly.¹³

Úspěchem v roce 1953 bylo vydání prvního obecně závazného předpisu o vyřazování dokumentů, který nařídil povinnost skartačního návrhu a zavedl skartační znaky „A“, „S“, „V“. V průběhu 60. až 80. let naopak byla vydávána řada směrnic, které spisovou službu nikterak neovlivnily. Byl to například zákon č. 97/1974 Sb., o archivnictví, kde byla spisová služba řešena nejasně.¹⁴

Po zániku České a Slovenské Federativní Republiky bylo nutné udělat pár nejnútnejších změn v archivnictví a tím byla novela č. 343/1992 Sb., která nahrazovala zákon č. 97/1974 Sb., o archivnictví. V oblasti spisové služby se jednalo o redefinování povinných subjektů – původců, kterým byly nové státní orgány, obce, jiné právnické osoby, jakož i fyzické osoby při provozování podnikatelské činnosti.¹⁵

Po roce 2000 byl tento zákon ještě několikrát novelizován (např. začlenění státních okresních archivů do státních oblastních archivů). Zásadní změnou byla nová právní úprava - zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů tak jak ho známe v dnešní podobě.¹⁶

1.4. Organizace práce

1.4.1. Příjem, evidence a rozdělování dokumentů

Jedná se o první část v celém životním cyklu jednotlivých dokumentů, která plynule přechází do části, kde se v rámci práce s dokumenty vytěžují potřebné informace nebo provádí další navazující operace, které jsou nezbytné pro dokončení celého životního cyklu dokumentu.

¹² KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s.18

¹³ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 16–23

¹⁴ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 19

¹⁵ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 22

¹⁶ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 22

1.4.1.1. Příjem dokumentů

Za příjem dokumentu se rozumí řádné převzetí doručených zásilek do organizace. Každá organizace si musí upravit vlastní příjem dokumentu, tak aby „přijatý dokument byl co nejrychleji, nezaměnitelně, prokazatelně a bezpečně doručen organizační jednotce, útvaru, úseku či osobě zodpovídající za jeho vyřízení.“¹⁷

Každá organizace musí mít zřízenou podatelnu, nebo vyčleněné pracovníky, kteří provádějí zpracování agendy podatelny, která je určena k přejímání zásilek. Podacím místem musí projít všechny zásilky, které jsou jakýmkoliv způsobem doručeny do organizace. Podatelna může dokumenty přijmout fyzicky nebo pomocí elektronické komunikace včetně podání v digitální podobě na technickém nosiči, anebo hlasovou či ústní komunikací.¹⁸ Pro příjem datových zpráv musí být podatelna vybavena kompetentními prostředky. Dle zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích může původce přijmout elektronické dokumenty mobilními telefony, a tehdy pokud umožňují příjem SMS, nebo MMS.¹⁹

První činností podatelny je kontrola doručeného dokumentu. Podatelna kontroluje, zda je zásilka určena původci a zda zásilky odpovídají dodacímu archu doporučených zásilek. To platí i pro elektronický příjem zásilek. Pro příjem analogových dokumentů se kontroluje, jestli nemají porušený obal. Pokud by se stalo, že zásilka nepatří původci, anebo že měla porušený obal, pošle se zpátky provozovateli poštovních služeb.²⁰ U dokumentů elektronického původu se kontroluje, zda neobsahuje vir a v jakém datovém formátu byla zaslána. Na rozdíl od příjmu podání analogového dokumentu, kdy podpis kontroluje až vyřizující osoba, u digitálního dokumentu je to v rámci příjmu prováděné kontroly.²¹

Druhou důležitou činností podatelny je třídění doručených zásilek. Podle toho se také určuje, které dokumenty budou zaevidovány a které ne. Mezi dokumenty, které neevidujeme patří časopisy, knihy, brožury apod.²² Dle vyhlášky č. 259/2012 Sb. se evidují dokumenty úředního charakteru.²³ Dokument se v den jeho doručení označí podacím razítkem. Pokud je dokument v elektronické podobě opatří se identifikátorem elektronické podatelny,²⁴ které má charakter

¹⁷ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 89

¹⁸ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 88

¹⁹ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 91

²⁰ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 89

²¹ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 95

²² KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 109

²³ vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby, § 9 odst. 3.

²⁴ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 113

podacího razítka. U elektronických dokumentů se zaznamenává datum, čas, kde se zaznamenávají minuty i sekundy.²⁵ Pokud bylo na obálce první jméno a příjmení fyzické osoby, anebo bylo na obálce napsáno do vlastních rukou, označí se podacím razítkem pouze obálka.²⁶

1.4.1.2. Evidence dokumentů

Původci, kteří vykonávají spisovou službu, musí zajistit řádnou evidenci dokumentu. Evidence dokumentu slouží k celkovému sledování životního cyklu dokumentu v rámci původce.²⁷ Základní evidenční pomůckou pro vedení spisové služby listinnou formou je podací deník. Podací deník *je, knihavytvořenázsvázanýchaočíslovanýchlistůtiskopisů, označenánázvem veřejnoprávníhopůvodce, proněhožjevedena, časovýmobdobím, vněmžjeužívána, apočtem všechlistů*.²⁸ Základní evidenční pomůcka pro vedení spisové služby v elektronické podobě je elektronický systém spisové služby (ESSL/ERMS). Evidenční pomůcka slouží k získání přehledu dokumentů a zároveň slouží ke kontrole dokumentu v režimu spisové služby, zaznamenává tedy celkový průběh dokumentů od přijetí až po koncovou archivaci nebo skartaci.²⁹ U dokumentů vzniklých z činnosti původce se průběh zaznamenává od vytvoření záznamu (schvalování, podepisování, odesílání) až po archivaci či skartaci.³⁰ U elektronické evidence musí být informace o možnosti tisku a uložení, jinak platí stejné požadavky jako u písemné evidence. Do evidenční pomůcky zaznamenáváme informace srozumitelně, přehledně a čitelně a způsobem zaručující trvanlivost zápisu. Pokud původce používá v evidenční pomůcce zkratky, musí být součástí evidenční pomůcky seznam s vysvětlivkami.³¹ U analogového dokumentu zaznamenáváme:³²

- pořadové číslo,
- datum doručení,
- údaje o odesílateli,
- číslo jednací (obsahuje zkratku označení původce a určené časové období, ve kterém je evidováno. Každý dokument má vlastní číslo jednací.),
- údaje o kvalitě dokumentu (počet listů, počet listů příloh, počet a druh příloh),

²⁵ vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby, § 4 odst. 8 písm a)

²⁶ vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby, § 5 odst. 1.

²⁷ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 111

²⁸ vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby, § 8 odst. 3.

²⁹ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 111

³⁰ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 115

³¹ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 117

³² KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 114, vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby, § 10 odst. 1.

- stručný obsah,
- označení organizační jednotky, které byl dokument přidělen k vyřízení,
- údaje o vyřízení (způsob vyřízení, identifikace adresáta, datum odeslání, počet a druh odeslaných příloh),
- spisový znak, skartační znak a skartační lhůty.

Údaje o digitálním dokumentu jsou podobné jako u analogového dokumentu s tím, že se uvádí: jednoznačný identifikátor dokumentu (JID); informace o tom, zda je dokument v elektronické či listinné podobě; informace o tom, zda byl dokument zařazen do výběru archiválií.³³ Pro evidenci dokumentu vzniklého z činnosti původce platí stejná pravidla jako u analogového nebo digitálního dokumentu a k tomu se zaznamenává datum podpisu. Do evidenční pomůcky se informace zaznamenávají během životního cyklu dokumentu.³⁴ Při zaznamenávání dokumentu v podacím deníku musíme dodržovat zásadu číselného a časového pořadí doručení anebo vzniku dokumentu.³⁵ Dokumenty, které jsou účetního charakteru musí mít vlastní samostatnou evidenci.³⁶

Součástí evidence dokumentu je spisový plán, který slučuje příbuzné dokumenty a tyto skupiny označuje spisovým znakem. Spisový plán je doplněn skartačním znakem a skartační lhůtou, který se poté nazývá spisovým a skartačním plánem. Dokumentům jsou přidělovány skartační znaky, podle jejich druhu uvedeného ve spisovém a skartačním plánu. Rozeznáváme tři kategorie skartačních znaků:³⁷

- „A“ jako „archive“ – znamená to, že dokument byl určen k trvalé archivaci ve státním či podnikovém archivu;
- „S“ jako „sběr“, či „skartace“ – znamená to, že dokument je určen ke skartaci;
- „V“ jako „výběr“ – označení znamená, že dokument nebyl určen k archivaci a ani ke skartaci a žádá si o časové a pečlivé rozhodnutí;

³³ vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby, § 10 odst. 2.

³⁴ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 115

³⁵ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 118

³⁶ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 109

³⁷ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 132

Skartační lhůtou nazýváme dobu, kdy je dokument ze správních, právních a zákonných důvodů uložen ve spisovně. Doba je charakterizována počtem let a počítá běžet až od nového kalendářního roku. Pokud spis obsahuje více skartačních lhůt, počítá se ta nejdelší.³⁸

Další evidenční pomůcky představují rejstříky, které slouží k vyhledávání dokumenty v evidenční pomůcce. Nejčastěji používaný rejstřík je jmenný rejstřík. Jeho funkce je vyhledání, ověřování a automatické zpracování údajů o adresách odesílatelů a adresách evidovaných dokumentů.³⁹ Dalším rejstříkem je věcný rejstřík, který se spíše používá v listinné podobě.⁴⁰

1.4.1.3. Rozdělování a oběh dokumentů

Rozdělováním dokumentů, máme namysli přidělování doručených dokumentů jednotlivým útvarům nebo zaměstnancům za účelem vyřízení.⁴¹ Při přidělování dokumentů musí být řádně evidováno komu byl dokument přidělen, aby bylo zpětně zjistitelné, kdo a kdy dokument vyřizoval.⁴² Oběh dokumentu je na rozdíl od rozdělování běžnější a obecnější činností. Oběh umožňuje sledovat veškeré úkony, které byly prováděny s dokumentem. Kdo vyřídil dokument, kdy byl vyřízen apod.⁴³

1.4.2. Vyřizování, podepisování a odesílání dokumentu

1.4.2.1. Vyřizování dokumentu

Za vyřízení dokumentu je zpravidla zodpovědný určitý pracovník, který má ve své náplni práce zpracování nebo vyřízení obsahu daného dokumentu. Pro optimální a efektivní vyřízení se zaměstnanec řídí zásadou, že každý dokument musí být řešen samostatně, správně a v čas. Lhůty pro vyřízení vyplývají z příslušných právních předpisů a podle požadavků odesílatele či nadřízeného.⁴⁴ Dále dokumenty, které spolu souvisí se spojují v jeden spis. Pracovník, který věc vyřizoval vloží jako poslední záznam o způsobu vyřízení a označí ho spisovým znakem, skartačním znakem a skartační lhůtou. U elektronického dokumentu se zaznamenává komu a

³⁸ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 133

³⁹ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 64 odst. 4.

⁴⁰ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 137

⁴¹ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 64 odst. 8.

⁴² KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 139

⁴³ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 140

⁴⁴ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 146

kdy byl dokument odeslán.⁴⁵ Pokud se dokument označí spisovým znakem „A“ musí pracovník vyhotovit záznam na trvanlivém papíru určený pro dokumenty typu „A“.⁴⁶

1.4.2.3. Podepisování dokumentu

Dokumenty jsou podepisovány oprávněnou osobou, která zastupuje statutární orgán, nebo osoba, která je jím pověřena.⁴⁷ Dle vyhlášky 259/2012 Sb. musí mít původce specifikována obecná pravidla pro podepisování jak v analogové, tak v elektronické podobě ve spisovém řádu. Pokud je podepisující osoba k tomu oprávněna, otiskne spis razítkem, které mu náleží. O razítkách vede organizace evidenci, kde je uvedeno číslo razítka a kdo razítko užívá.⁴⁸ V elektronické podobě se používá elektronický podpis, ke kterému musíme připojit kvalifikované elektronické časové razítko.⁴⁹

1.4.2.4. Odesílání dokumentu

Pro odesílání dokumentu slouží výpravna a pro odesílání elektronických dokumentů slouží datová schránka nebo jiné elektronické prostředky, které akceptuje původce. U některých původců se jedná o stejné místo jako je podatelna.⁵⁰ Odesílání dokumentů se dělá obdobnými prostředky jako u příjmu dokumentu. Výpravna odesílá stejnopis prvopisu nebo druhopis.⁵¹ Dokumenty, které jsou určeny k odeslání musí být nejprve překontrolovány, a to z důvodu výskytu škodlivého kódu.⁵² Výpravna se řídí zákonem č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů.⁵³

Při odesílání dokumentů se vždy nejprve zjistí, zda adresát nemá zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku. Pokud má adresát zřízenou datovou schránku a dokument je povahy, která to umožňuje, odesílají se dokumenty vždy prostřednictvím datové schránky. Jestliže adresát nemá zřízenou schránku, ale má emailovou schránku, mohou se dokumenty posílat jejím prostřednictvím. Do evidence se zaznamenává, kdy byl dokument odeslán a jakým způsobem.⁵⁴

⁴⁵ Spisový řád AV ČR čl. 5, odst. 6.

⁴⁶ Spisový řád AV ČR č. 5, odst. 9.

⁴⁷ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 65 odst. 4.

⁴⁸ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 65 odst. 7.

⁴⁹ Zákon č. 297/2016 Sb. o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, § 11.

⁵⁰ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 173

⁵¹ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 174

⁵² vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby, § 18 odst. 4.

⁵³ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 177

⁵⁴ Spisový řád AV ČR čl. 7 odst.4,5,7

1.4.3. Ukládání dokumentu

Ukládání dokumentu je poslední úkon před trvalým uložením dokumentu nebo jeho skartací. Dokumenty se ukládají buď ve spisovných nebo registraturách. Elektronické dokumenty se ukládají v elektronické spisovně. Spisovny slouží k uložení dokumentů, kde vyčkávají, až jim skončí skartační lhůta.⁵⁵ Dle vyhlášky č. 259/2012 Sb., § 23 jsou pracoviště povinna převést elektronické dokumenty do výstupního datového formátu. Výstupní datový formát je formát, který je pro dlouhodobé ukládání elektronických dokumentu. Výstupní formáty rozlišujeme:⁵⁶

- staticky textový – Portable Document Format for the Long-term Archiving (PDF/A, ISO 19005);
- staticky obrazový – Portable Network Graphics (PNG, ISO/IEC 15948), Joint Photographic Experts Group File Interchange Format (JPEG/JFIF, ISO/IEC 10918);
- kombinovaný (obrazový a textový) - PDF/A, ISO 19005.

Spisovna musí splňovat podmínky, které jsou obsaženy v § 68 odst. 4., zákona č. 499/2004 Sb. Prostory spisovny musí splňovat tato kritéria:⁵⁷

- nesmí být ohroženy povodněmi;
- musí být zabezpečeny proti škodlivému působení přírodních vlivů;
- musí být zajištěny proti vlivům vyvolaných činností člověka;
- musí mít odpovídající protipožární ochranu;
 - práškové hasící přístroje,
 - případně centrální hasící systém,
- musí být vybaveny regály pro ukládání dokumentu;
- musí být zajištěny proti vstupu nepovolaným osobám.

Při ukládání dokumentů se dodržuje organizační struktura tak, aby byl dokument co nejrychleji k vyhledání. Pověřený pracovník, který ukládá dokumenty do spisovny, musí dokumenty zkontrolovat, zda jsou úplné a teprve poté se ukládají podle spisového a skartačního plánu. Pracovník u analogového dokumentu zkontroluje úplnost podacího razítka, identifikátor zajišťující identifikaci dokumentu, kompletnost, počty listů dokumentu či příloh a zda spis není uložen v obalu, který ho může poškodit. U digitálního dokumentu se kontroluje, zda je

⁵⁵ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 187

⁵⁶ vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby, § 23.

⁵⁷ Zákon č. 499/2004 Sb. o archivnictví a spisové službě, § 68 odst. 4.

dokument ve výstupním datovém formátu. U všech spisů se kontroluje, jestli mají spisový znak a zejména se kontroluje zápis v evidenční pomůcce a zda je zápis úplný.⁵⁸

Spisovna si vede evidenci o uložených spisech a zaznamenává způsob předání dokumentu. Dokumenty se předávají podle předávacího protokolu ve dvou vydání, obsahující seznam předávaných dokumentů. Oba předávací protokoly příslušný pracovník potvrdí o jejich převzetí a jeden dokument si nechá a druhý předá předávajícímu.⁵⁹ Pro dokumenty, které mají delší skartační lhůtu, než 5 let, si organizace může zřídit správní archiv. Půjčování spisů a dokumentů podléhá určitým zásadám a pravidlům zahrnutým ve spisovém a skartačním řádu organizace. O zapůjčených dokumentech se vede evidence.⁶⁰

1.4.4. Vyřazování ve skartačním řízení

Je to poslední a důležitá část spisové služby. Zde se rozhoduje, jestli se dokument skartuje nebo se uloží do trvalé archivace.⁶¹ Každý původce si sestavuje dle platné legislativy svůj spisový a skartační řád, kterým se řídí skartační řízení.⁶² Do skartačního řízení jsou zahrnuty všechny dokumenty, kterým skončila skartační lhůta. Skartační lhůta počíná běžet dnem 1. ledna následujícího roku po vyřízení dokumentu nebo po jeho vyřazení.⁶³ Ve skartačním řízení se používají skartační znaky a rozeznáváme tři kategorie skartačních znaků „A“, „V“, „S“ – viz kapitola 4.1.2 evidence dokumentu.

Skartační řízení se provádí v pravidelných intervalech. Ve stanoveném termínu si pověřený pracovník zpracuje skartační návrh, kde navrhne dokumenty, kterým skončila skartační lhůta a které nejsou potřebné pro provoz organizace.⁶⁴ Ke skartačnímu návrhu se také přikládá dopis, kde se zdůvodňuje, proč byly dokumenty vyřazeny. Skartační návrh a dopis je zaslán k příslušnému archivu, kde rozhodne komise, zda dokumenty skartovat. Po schválení návrhu se může přistoupit k řádné skartaci nebo k archivaci.⁶⁵ Pokud je dokument určen k trvalé archivaci, dokument se předá příslušnému archivu, který dokument řádně archivuje.⁶⁶

⁵⁸ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 188-189

⁵⁹ Spisový řád AV ČR čl. 10 odst. 7

⁶⁰ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 192

⁶¹ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 201

⁶² vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby, § 20 odst. 3.

⁶³ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 202.

⁶⁴ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 204.

⁶⁵ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 207-208.

⁶⁶ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 210.

1.4.5. Kontroly a sankce

Kontrolu nad výkonem spisové služby mají ve správě příslušné archivy. Jsou rozděleny podle územní a správní působnosti a místní příslušnosti.⁶⁷

Ministerstvo kontroluje spisovou službu u veřejnoprávních původců a archivů s výjimkou zpravodajských služeb České republiky.⁶⁸

Národní archiv kontroluje výkon spisové služby u organizačních složek státu s celostátní působností, státních příspěvkových organizací zřízených zákonem, veřejných výzkumných institucí zřízených organizační složkou státu a právnických osob s celostátní působností zřízených zákonem.⁶⁹

Státní oblastní archiv kontroluje spisovou službu u organizačních složek státu s působností na území kraje, okresu či obcí. Dále kontrolují výkon spisové služby u orgánů územních samosprávních celků, právnických osob zřízených nebo založených územními samosprávnými celky, státních podniků, zdravotních pojišťoven, vysokých škol a škol.⁷⁰

Kontrola spisové služby se vztahuje pouze na veřejnoprávní původce. Kontrolu provádějí pověřeni zaměstnanci a kontrolují, zda řádně plní jednotlivé etapy spisové služby podle zákona a vyhlášky. Dále také kontrolují stavebně technické a bezpečnostní podmínky spisovny a správního archivu.⁷¹

Původce, který správně neuchovává dokumenty nebo neumožní osobě provést výběr archiválií, může být pokutován až 5 000 Kč. Původci, kteří neplní řádně spisovou službu, jsou sankciováni pokutou ve výši 50 000 Kč. Původce, který zničí archiválii tím, že ji skartuje bez povolení příslušného archivu nebo jí poškodí, může být pokutován do 200 000 Kč. Pokud si původce vypůjčí archiválii a nevrátí ji zpátky může být sankciován pokutou až ve výši 400 000 Kč.⁷²

1.5. Původci

Dle zákona je *původce každý, z jehož činnosti dokument vznikl; za dokument vzniklý z činnosti původce se považuje rovněž dokument, který byl původci doručen nebo jinak předán* .⁷³ Zákon

⁶⁷ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 221.

⁶⁸ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 71 odst. 1 písm. a).

⁶⁹ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 71 odst. 1 písm. b).

⁷⁰ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 71 odst. 1 písm. c).

⁷¹ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 72 odst. 1.

⁷² Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 73 odst. 7.

⁷³ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 2 písm. d).

tak rozlišuje **veřejnoprávní** původce a **soukromoprávní** původce. Každému původci určuje zákon, jaké povinnosti mají ohledně archivnictví a spisové služby.⁷⁴

1.5.1. Veřejnoprávní původci⁷⁵

Veřejnoprávní původci mají povinnost vykonávat spisovou službu dle platných norem. Původci jsou povinni zajišťovat odbornou správu písemností vzešlých z jejich činnosti, případně z činnosti jejich předchůdců (včetně písemností došlých), dbají přitom o řádnou spisovou evidenci, o účelné a bezpečné uložení písemností a o jejich řádné vyřazování při skartačním řízení. Dále musí v souladu s archivním zákonem a vyhláškou o spisové službě vydávat spisový a skartační řád, viz kapitola 4. 4. Vyřizování ve skartačním řízení.⁷⁶

1.5.2. Soukromoprávní původci⁷⁷

Soukromoprávní původci jsou vymezeni v § 3 odst. 2, zákona č. 499/2004 Sb., kdy nemají povinnost vykonávat spisovou službu. Pouze mají povinnost uchovávat dokumenty vzniklé z jejich činnosti a u těchto dokumentů musí umožnit provedení výběru archiválií. Patří sem dokumenty o vzniku, přeměně nebo zániku původce. To jsou zakladatelské dokumenty, statuty, jednací řády, organizační řády a dokumenty o zániku původce.⁷⁸

Dále sem patří dokumenty o řízení původce (protokoly a zápisy z jednání statutárního orgánu, výroční zprávy a zprávy o auditu), dokumenty o majetku (mimořádné inventarizace majetku při vzniku, dělení nebo likvidaci obchodních společností, smlouvy o převodu vlastnického práva k nemovitostem, dokumentace zápisu a certifikace ochranných známek) a dokumenty

⁷⁴ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 85.

⁷⁵ K veřejnoprávním původcům patří: organizační složky státu, ozbrojené síly, bezpečnostní sbory, státní příspěvkové organizace, státní podniky, vysoké školy, zdravotní pojišťovny, veřejné výzkumné instituce, právnické osoby zřízené zákonem, kraje, hlavní město Praha, obce s pověřeným obecním úřadem, obce se stavebním a matričním úřadem, městská část nebo městský obvod územně členěného statutárního města a městská část hlavního města Prahy, na něž byla statutem přenesena alespoň část působnosti obce s pověřeným obecním úřadem nebo působnosti obce se stavebním nebo matričním úřadem.

⁷⁶ Spisová a archivní služba ve státní správě, samosprávě a v podnikatelské sféře. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Linde, 1998. s. 12

⁷⁷ K soukromoprávním původcům patří: obchodní společnosti a družstva s výjimkou bytových družstev, pokud jde o dokumenty uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu; politické strany, politická hnutí, spolky, odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, církve a náboženské společnosti, profesní komory, nadace, nadační fondy, ústavy a obecně prospěšné společnosti; notáři, pokud jde o dokumenty uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu, (dále jen „soukromoprávní původci“)

⁷⁸ Co je soukromoprávní původce? | Státní oblastní archiv v Litoměřicích. Státní oblastní archiv v Litoměřicích | SOA Litoměřice [online]. Copyright 2020 Státní oblastní archiv Litoměřice 15.7.2020 Dostupné z: <http://www.soa.litomerice.cz/soukromopravni-puvodci/>

vztahující se k předmětu podnikání (vývojové studie, podnikatelské záměry a dokumentace výrobků).⁷⁹

Dále jsou to dokumenty, u kterých by se porušily jiné zákony, a to je například zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Takže jako veřejnoprávní původce tak i soukromoprávní původce musí uchovávat účetní uzávěrky.⁸⁰

Výkon spisové služby si soukromoprávní původce zvolí sám. Spisovou službu může vykonávat v plném rozsahu podle archivního zákona nebo může vykonávat jen některé části nebo si ji bude dělat sám podle svých požadavků a potřeb nebo ji nemusí vykonávat vůbec.⁸¹

Aby se na soukromoprávního původce pohlíželo jako na původce vykonávajícího spisovou službu podle archivního zákona a s tím spojeným plněním povinností zákonem stanovených, musel by se k výkonu spisové služby přihlásit. Pokud se přihlásí k výkonu spisové služby, musí jí vykonávat podle archivního zákona a vyhlášky přesně tak jako veřejnoprávní původce. Soukromoprávní původce nemá za povinnost vydávat svůj spisový a skartační řád, tím pádem může vyřazovat dokumenty podle svého uvážení. Musí však dodržovat povinnosti ohledně uchování některých dokumentů, které jsou obsažené v příloze 1 archivního zákona.⁸²

Pojišťovna je soukromoprávní původce tudíž nemusí vést spisovou službu, má pouze za povinnost vést a uchovávat různé typy dokumentů, jako jsou dokumenty vzniklé z činnosti původce, které jsou obsaženy v příloze č. 1 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.⁸³

⁷⁹ Co je soukromoprávní původce? | Státní oblastní archiv v Litoměřicích. Státní oblastní archiv v Litoměřicích | SOA Litoměřice [online]. Copyright 2020 Státní oblastní archiv Litoměřice 15.7.2020 Dostupné z: <http://www.soalitomerice.cz/soukromopravni-puvodci/> 15.7.2020

⁸⁰ Co je soukromoprávní původce? | Státní oblastní archiv v Litoměřicích. Státní oblastní archiv v Litoměřicích | SOA Litoměřice [online]. Copyright 2020 Státní oblastní archiv Litoměřice 15.7.2020 Dostupné z: <http://www.soalitomerice.cz/soukromopravni-puvodci/>

⁸¹ Spisová služba | PhDr. Radomír Ševčík, QMprofi.cz, [online]. Copyright 2020 QMprofi.cz 15.3. 2020 Dostupné z: https://www.qmprofi.cz/33/spisova-sluzba-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Ekdwy8o5kOgdgs6xpehW-SECD-vMUnwPlw/?uri_view_type=44&uid=1NfPW_BfNiUbveTbSLmEMCA&e=1WmxsqThF17IRi07qPH-75Uixn-VU4doF

⁸² Spisová služba | PhDr. Radomír Ševčík, QMprofi.cz, [online]. Copyright 2020 QMprofi.cz 15.3. 2020 Dostupné z: https://www.qmprofi.cz/33/spisova-sluzba-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Ekdwy8o5kOgdgs6xpehW-SECD-vMUnwPlw/?uri_view_type=44&uid=1NfPW_BfNiUbveTbSLmEMCA&e=1WmxsqThF17IRi07qPH-75Uixn-VU4doF

⁸³ Spisová služba | PhDr. Radomír Ševčík, QMprofi.cz, [online]. Copyright 2020 QMprofi.cz 15.3. 2020 Dostupné z: https://www.qmprofi.cz/33/spisova-sluzba-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Ekdwy8o5kOgdgs6xpehW-SECD-vMUnwPlw/?uri_view_type=44&uid=1NfPW_BfNiUbveTbSLmEMCA&e=1WmxsqThF17IRi07qPH-75Uixn-VU4doF

2. Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)

Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí nabyt účinnosti dne 1. 1. 2005. Prostřednictvím tohoto zákona byla implementovaná směrnice 2002/92/ES o zprostředkování pojištění do české legislativy. Hlavními důvody vydání zákona bylo upravení podmínek k výkonu činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů. Dále upravuje dohled České národní banky nad jejich činnostmi a informační povinnost pojišťoven vůči pojistníkům.⁸⁴ Podle zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona dle § 4 může za podmínek stanovených tímto zákonem provozovat na území České republiky právnická nebo fyzická osoba jako:⁸⁵

- vázaný pojišťovací zprostředkovatel (§ 5)
- podřízený pojišťovací zprostředkovatel (§ 6)
- pojišťovací agent (§ 7)
- výhradní pojišťovací agent (§ 6a)
- pojišťovací makléř (§ 8)
- pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není Česká republika (§ 9)

2.1. Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů

Vázaný pojišťovací zprostředkovatel mohl vykonávat pojišťovací činnost na účet jedné, či více pojišťoven, nemohl však inkasovat pojistné a nevyplácel plnění z pojistných a zajišťovacích smluv. Pokud takový zprostředkovatel nabízí více produktů, tedy působí u více pojišťoven, nesmí být tyto produkty vzájemně konkurenční. Znamená to, že pokud nabízí

⁸⁴ K zákonu č. 38/2004 Sb., pojišťovacích zprostře | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem – Sběrka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 20.03.2020]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-zakonu-c-382004-sb-pojistovacich-zprostředkovatelich-a-likvidatorech-pojistnych-udalosti-32917.html?mail>

⁸⁵ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona § 4 odst.1.

pojištění majetku a odpovědnosti, tak takový produkt nesmí nabízet od jiné pojišťovny. Pojišťovna odpovídá za škodu způsobenou vázaným pojišťovacím zprostředkovatelem.⁸⁶

Podřízený pojišťovací zprostředkovatel (dále jen „PPZ“) spolupracuje s pojišťovacím makléřem, pojišťovacím agentem nebo s výhradním pojišťovacím agentem. Nezprostředkovává plnění z pojistných a zajišťovacích smluv a neinkasuje pojistné. PPZ je vázán na pokyny pojišťovacího zprostředkovatele a jedná tak jeho jménem. U podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele odpovídá za škodu jím způsobenou pojišťovací zprostředkovatel.⁸⁷

Výhradní pojišťovací agent je vázán na jednu pojišťovnu a jedná s vnitřními předpisy pojišťovny. Tudíž pojišťovna odpovídá za škodu způsobenou výhradním pojišťovacím agentem. Podle rozhodnutí pojišťovny může inkasovat pojistné nebo zprostředkovávat plnění pojistných smluv. Pojišťovací agent je zmocněn vybírat od klienta pojistné či zprostředkovává výplaty. Musí udržovat finanční jistinu ve výši 4% z ročního objemu jím inkasovaného pojistného, k čemuž musí mít zvlášť zřízený bankovní účet.⁸⁸

Pojišťovací agent zprostředkovává pojištění na účet jedné či více pojišťoven. Podle rozhodnutí pojišťovny může inkasovat pojistné nebo zprostředkovávat plnění pojistných smluv. Pojišťovací agent musí být po celou dobu své činnosti pojištěný pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem této činnosti. Pojišťovací agent je zmocněn vybírat od klienta pojistné či zprostředkovává výplaty. Musí udržovat finanční jistinu ve výši 4% z ročního objemu jím inkasovaného pojistného, k čemuž musí mít zřízený zvláštní bankovní účet.⁸⁹

Pojišťovací makléř je vázán na klienta. Podle obsahu smlouvy s klientem zpracovává komplexní analýzy pojistných rizik, návrhy pojistných nebo zajišťovacích programů, poskytuje konzultační a poradenskou činnost, provádí správu uzavřených pojistných nebo zajišťovacích smluv, sleduje lhůty k jejich revizi, spolupracuje při likvidaci pojistných událostí. Pojišťovací agent musí být po celou dobu své činnosti pojištěný pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem této činnosti. Pojišťovací agent je zmocněn vybírat od klienta pojistné či

⁸⁶ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 5.

⁸⁷ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 6.

⁸⁸ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 6a.

⁸⁹ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 7.

zprostředkovává výplaty. Musí udržovat finanční jistinu ve výši 4% z ročního objemu jím inkasovaného pojistného, k čemuž musí mít zřízený zvláštní bankovní účet.⁹⁰

Pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika může na území České republiky provozovat zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví v rozsahu, v jakém je tuto činnost oprávněn provozovat v domovském členském státě, a to po splnění informačních povinností podle § 14 odst. 3 až 5.⁹¹

Samostatný likvidátor pojistných událostí provádí činnost na základě smlouvy uzavřené s pojišťovnou, jedná tak na její účet a pod jejím jménem. Jeho činnost spočívá v prozkoumání pojistné události tak, aby došlo k vyplacení oprávněné výše pojistného plnění. Samostatný likvidátor musí být pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu činnosti.⁹²

2.2. Podmínky pro výkon zprostředkovatelské činnosti

2.2.1. Odborné zkoušky

Všichni zprostředkovatelé a likvidátoři pojistných událostí musí splňovat podmínky důvěryhodnosti a podmínky stanovené zákonem č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona pro vyšší kvalifikační stupeň odborné způsobilosti (podmínky se nevztahují na pojišťovacího zprostředkovatele s domovským členským státem jiným, než je Česká republika).⁹³ Pojišťovací zprostředkovatelé prokazují odbornou způsobilost všeobecnými a odbornými znalostmi. Všeobecné znalosti prokazují dokladem o dosažení středoškolského vzdělání (maturitní vysvědčení nebo výuční list). Odborné znalosti prokazují dokladem o absolvování odborného studia na střední nebo vysoké škole anebo složením odborné zkoušky v oblasti pojišťovnictví.⁹⁴

⁹⁰ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 8.

⁹¹ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 9.

⁹² Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 10.

⁹³ S/08/2010/ÚPE – Odborná způsobilost zprostředkovatelů (směrnice XX pojišťovny) 14.5.2010

⁹⁴ Zákon č. 38/2004 Sb. odst.1-2 o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 18.

U vázaného a podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele a výhradního pojišťovacího agenta je možnost získat odbornou způsobilost v instituci, která je akreditovaná poskytovat vzdělávací programy.⁹⁵ U pojišťovacího agenta a makléře lze získat odbornou způsobilost před zkušební komisí, a ta musí být složena ze tří členů jmenovaných bankovní radou České národní banky.⁹⁶

Další podmínkou k provozování pojišťovací činnosti je důvěryhodnost. Zákon tak rozlišuje důvěryhodnost fyzických osob a důvěryhodnost právnických osob.

U fyzické osoby se ověřuje:⁹⁷

- svéprávnost (dosažení plnoletosti);
- zda nebyla pravomocně odsouzena pro trestný čin proti majetku, pro trestný čin hospodářský nebo pro jiný úmyslný trestný čin;
- ohledně jehož majetku nebylo vydáno rozhodnutí o úpadku;
- zda nebyla v posledních 5 letech před podáním žádosti do registru, se kterou je podle příslušného zákona spojena povinnost prokázání důvěryhodnosti fyzické osoby, členem statutárního orgánu nebo jiného orgánu právnické osoby, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, nebo byl-li insolvenční návrh na majetek;
- jestli mu nebyla odebrána licence k provozování pojišťovací činnosti;

V zákoně č. 38/2004 Sb. konkrétně § 19 odst. 2 jsou také obsaženy výjimky ohledně insolvenčního řízení, kdy je fyzická osoba důvěryhodná.

U právnické osoby se ověřuje:⁹⁸

- zda nebyla pravomocně odsouzena pro trestný čin;
- jestli mu nebyla odebrána licence k provozování pojišťovací činnosti;
- ohledně jehož majetku nebylo vydáno rozhodnutí o úpadku;
- zda všichni členové statutárního a dozorčího orgánu splňují podmínky jako u fyzické osoby § 19.

⁹⁵ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 18 odst.3.

⁹⁶ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 18 odst. 4.

⁹⁷ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 19 odst. 1-2.

⁹⁸ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 20 odst. 1.

Nastane-li skutečnost, kdy fyzická osoba nebo právnická osoba (dle kritérií výše uvedených) ztratí důvěryhodnost, má za povinnost to neprodleně ohlásit České národní bance a nesmí vykonávat zprostředkovatelskou činnost.⁹⁹

2.2.2. Registr a registrace

Dle platné právní úpravy musí být každý pojišťovací zprostředkovatel a samostatný likvidátor pojistných událostí zapsán do registru České národní banky (ČNB). ČNB vede jediný registr v České republice, kde jsou registrováni všichni zprostředkovatelé, kteří vykonávají zprostředkovatelskou činnost v České republice. ČNB запиše do registru osobu, která splnila podmínky pojišťovacího zprostředkovatele, a to na základě žádosti zájemce.¹⁰⁰ Jak u fyzické, tak v případě právnické osoby se do žádosti vypisují:¹⁰¹

- identifikační údaje (jméno, adresa, datum narození, obchodní firma, název firmy, místo podnikání apod.);
- registrační číslo (získají u správce registru);
- předmět podnikání (v případě vázaného pojišťovacího zprostředkovatele, podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele, pojišťovacího agenta a samostatného likvidátora pojistných událostí pojišťovnu nebo pojišťovacího zprostředkovatele, pro kterého je činný);
- uzemní rozsah zprostředkovatelské činnosti;
- datum zápisu do registru a očekávaný den zahájení činnosti.

Dále musí být předložen doklad o získání odborné způsobilosti a doklady prokazující důvěryhodnost. U fyzických či právnických osob, který zaměstnávají více osob, které budou zprostředkovávat pojištění, musí také předložit jejich doklad o získání odborné způsobilosti a doklad prokazující důvěryhodnost.¹⁰² Právnická osoba také překládá úplný výpis z veřejného rejstříku.¹⁰³ Při registraci se platí registrační poplatek, a to ve výši 10 000 Kč.¹⁰⁴

⁹⁹ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 20 odst. 3.

¹⁰⁰ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 12 odst. 1.

¹⁰¹ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 12 odst. 2.

¹⁰² Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 13 odst. 1-3.

¹⁰³ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 12 odst. 4-5.

¹⁰⁴ S/08/2010/ÚPE – Odborná způsobilost zprostředkovatelů (směrnice XX pojišťovny) 14.5.2010

V případě vázaného pojišťovacího zprostředkovatele se doklady nahrazují písemným prohlášením pojišťovny, na kterou je navázán. Pojišťovna v dokumentu prohlašuje, že žadatel splňuje podmínky odborné způsobilosti a prohlašuje, že za něj nese plnou zodpovědnost za jeho činnost. U podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele se doklady nahrazují písemným prohlášením pojišťovacího agenta nebo pojišťovacího makléře.¹⁰⁵

ČNB rozhoduje o získání registrace ve správním řízení. Pokud splní všechny podmínky registrace Česká národní banka žádosti vyhová. ČNB může zápis v registru zrušit, jestliže:¹⁰⁶

- o to osoba požádá;
- osoba ztratí důvěryhodnost;
- registrovaná osoba, které byla pozastavena činnost pojišťovacího zprostředkovatele nebo samostatného likvidátora pojistných událostí, neuvedla svoji činnost do souladu s tímto zákonem ve lhůtě uložené jí Českou národní bankou;
- osoba se sídlem v zahraničí pozbyla v zemi svého bydliště nebo sídla oprávnění k provozování činnosti pojišťovacího zprostředkovatele nebo samostatného likvidátora pojistných událostí;
- registrovaná osoba neprovozuje činnost pojišťovacího zprostředkovatele nebo samostatného likvidátora pojistných událostí nejméně po dobu 24 po sobě jdoucích kalendářních měsíců.

Dále se zápis v registru ruší smrtí fyzické nebo zánikem právnické osoby.¹⁰⁷ Pokud fyzická nebo právnická osoba ztratí oprávnění zápisu v registru musí osvědčení odevzdat ČNB a musí neprodleně ukončit činnost pojišťovacího zprostředkovatele.¹⁰⁸ Registr České národní banky je veřejně přístupný.

2.3. Povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů

V této kapitole jsou obsaženy povinnosti pojišťovacího zprostředkovatele, které musejí dodržovat podobu své zprostředkovatelské činnosti. Pojišťovací zprostředkovatel musí svoji činnost vykonávat s odbornou péčí a tak, aby chránil zájmy spotřebitele. Nesmí uvádět

¹⁰⁵ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 12 odst. 6.

¹⁰⁶ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 17 odst. 1.

¹⁰⁷ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 17 odst. 2.

¹⁰⁸ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 17 odst. 2.

nepravdivé, neúplné, nepřesné nebo dvojsmyslné údaje a informace, anebo zamlčet údaje o charakteru nesmyslných služeb. Na požádání je povinna předložit osvědčení o svém zápisu do registru České národní banky. Dále na žádost klienta musí sdělit způsoby svého odměňování. Tím se myslí, zda je odměňován provizně, paušálně nebo jiným způsobem.¹⁰⁹ Pojišťovací zprostředkovatel odpovídá za škodu způsobenou při provozování své činnosti.¹¹⁰ Další povinností pojišťovacího zprostředkovatele je zachovávat mlčenlivost o všech informacích, které se dozvěděl podle zvláštního předpisu § 39 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví.¹¹¹

Dále mají za povinnost před uzavřením pojistné smlouvy klientovi nebo pojistníkovi sdělit:¹¹²

- údaje o sobě (jméno a příjmení, bydliště, popřípadě sídlo firmy, název obchodní firmy);
- registr, ve kterém je zapsán;
- údaje o postupech, podle nichž pojistitel může podat stížnost, popřípadě žalobu na pojišťovacího zprostředkovatele;
- závazek a charakter pojistného produktu.

Tyto údaje může pojišťovací zprostředkovatel poskytnout písemně či na nosiči dat a musí je sdělit jasně a srozumitelně v úředním jazyce členského státu, ve kterém je pojištění sjednáváno.¹¹³ Další povinnost pojišťovacího zprostředkovatele je, že musí zaznamenat požadavky a potřeby klienta související s pojištěním a důvody, proč doporučil takové pojištění.¹¹⁴

2.4. Dohled nad provozováním činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů

Dohled nad provozováním činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů vykonává Česká národní banka. Vztahuje se pouze na zprostředkovatele, které mají sídlo nebo bydliště na území České

¹⁰⁹ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 21 odst. 1-2.

¹¹⁰ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 21 odst. 3.

¹¹¹ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 21 odst. 4.

¹¹² Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 21 odst. 5.

¹¹³ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 21 odst. 9.

¹¹⁴ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 21 odst. 8.

republiky. Při výkonu dohledu se Česká národní banka řídí zákonem č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně pozdějších předpisů, pokud to zákon nestanoví jinak. Pro pojišťovací zprostředkovatele s domovským členským státem jiným, než je Česká republika, vykonává dohled orgán jejich domovského státu ve spolupráci s Českou národní bankou.¹¹⁵

Pojišťovací agent a pojišťovací makléř je povinen ve lhůtě do konce března kalendářního roku překládat České národní bance roční výkaz činností, který bude obsahovat seznam pojišťoven a pojišťovacích zprostředkovatelů, pro které byl v uplynulém roce činný, objem uzavřených obchodů objem pojistného nebo objem pojistného plnění. Na vyžádání České národní banky je pojišťovací zprostředkovatel povinen předložit mu doklady vedené v souvislosti s provozovanou činností.¹¹⁶ Česká národní banka je povinna vyměňovat si s příslušnými orgány dohledu informace o pojišťovacích zprostředkovatelích, kterým bylo uloženo opatření k nápravě nebo správní trest, jestliže hrozí zrušení zápisu v registru.¹¹⁷

2.5. Pořádková pokuta

Pořádkovou pokutu může udělit Česká národní banka za předpokladu, že pojišťovací zprostředkovatel neposkytne potřebnou součinnost nebo nevyhoví výzvě dané podle zákona č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, a to ve výši 5 000 000 Kč.¹¹⁸ Dle zákona jde výnos z pořádkové pokuty do státního rozpočtu.¹¹⁹

2.6. Opatření k nápravě

Zdali Česká národní banka zjistí při výkonu své činnosti, že pojišťovací zprostředkovatel neplní svoji činnost řádně dle zákona č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, může uložit opatření, kde jeho činnost ve stanovené lhůtě uvede do souladu se zákonem. Toto opatření nelze

¹¹⁵ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 22 odst. 1.

¹¹⁶ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 22 odst. 2.

¹¹⁷ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 22 odst. 3.

¹¹⁸ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 22a odst. 1.

¹¹⁹ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 22a odst. 4.

uložit, pokud má nesoulad se zákonem povahu zániku pojištění odpovědnosti nebo ztrátu důvěryhodnosti, a ještě u pojišťovacího agenta a makléře to je nedostatečná jistina.¹²⁰

Dalším opatřením je pozastavení činnosti, toto může Česká národní banka provést tehdy:¹²¹

- pokud pojišťovací zprostředkovatel nesplní opatření ve stanovené lhůtě;
- zanikne-li pojištění odpovědnosti pojišťovacího zprostředkovatele;
- nesplňuje-li pojišťovací agent nebo makléř podmínku finanční jistiny;
- nesplňuje-li odpovědný zástupce podmínky a povinnosti stanovené zákonem č. 38/2004 Sb.

Česká národní banka může pojišťovacímu zprostředkovateli pozastavit činnost, nejvýše na 6 měsíců a po tuto dobu nesmí vykonávat svoji zprostředkovatelskou činnost. Nesmí tedy uzavírat nové pojistné smlouvy ani zajišťovací smlouvy, upravovat či rozšiřovat podmínky pojistných či zajišťovacích smluv, které jsou již sjednány a nemůže přebírat pojistné a ani pojistné plnění.¹²²

2.7. Přestupky fyzických, právnických a podnikajících fyzických osob

U fyzických osob se považuje jednání fyzické osoby za přestupek v případech, kdy při žádosti do registru uvede nesprávné údaje o sobě, uvede nesprávné údaje v ročním výkazu činnosti pojišťovacích agentů nebo makléřů, anebo uvede v písemném prohlášení podle §13 odst. 6 nesprávné údaje.¹²³ Za tyto přestupky může Česká národní banka udělit pokutu do 1 000 000 Kč.¹²⁴ U právnické nebo podnikající fyzické osoby se jako pojišťovací zprostředkovatel dopustí přestupku tím, že provozuje zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví v rozporu uvedenými v registru, ve stanovené lhůtě nesplní opatření k nápravě uložené jí Českou národní bankou. Dále se dopustí přestupku tím, že vyžaduje od osoby, která se má podílet na zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví, složení vstupního poplatku jako podmínky

¹²⁰ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 23 odst. 1.

¹²¹ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 23 odst. 2.

¹²² Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 23 odst. 3-5.

¹²³ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 26 odst. 1.

¹²⁴ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 26 odst. 4.

výplaty příštích odměn za tuto činnost.¹²⁵ Za tyto přestupky může Česká národní banka udělit pokutu do 10 000 000 Kč.¹²⁶

¹²⁵ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 26 odst. 2.

¹²⁶ Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, § 26 odst. 4.

3. Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění

Dne 20. ledna 2016 byla přijata směrnice 2016/97/EU, o distribuci pojištění (IDD), která měla za hlavní cíl rovnováhu vnitrostátních předpisů týkajících se distribuce pojištění a zajištění. Hlavní změny, které přinesla směrnice 2016/97/EU, o distribuci pojištění (IDD):¹²⁷

- zlepšila úroveň ochrany spotřebitele na pojistném trhu;
- zpřísnila požadavky na informovanost klienta;
- rozšířila působnost regulace i na přímý prodej pojištění na pobočkách pojišťoven;
- zpřísnila pravidla jednání se zákazníkem pro distribuci životního pojištění;
- klade vyšší požadavky na odbornost a důvěryhodnost osob, které budou distribuovat pojištění;
- pojišťovny mají novou povinnost vyhodnocovat přijatelnost nabízených pojistných produktů pro jednotlivé cílové skupiny zákazníků.

Do české legislativy se směrnice 2016/97/EU, o distribuci pojištění (IDD) implementovala 26. 7. 2018, jako zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění s účinností 1. 12. 2018.¹²⁸ Dne od jeho nabytí se ruší:¹²⁹

- zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí);
- část padesátá první zákona č. 444/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, včetně nadpisu;
- část desátá zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem, včetně nadpisu;
- části jedenáctá a osmdesátá šestá zákona č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím, včetně nadpisu;
- část šestá zákona č. 124/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, včetně nadpisu,

¹²⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/9

¹²⁸ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění

¹²⁹ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění, část 9 §125.

- část dvacátá sedmá zákona č. 223/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o volném pohybu služeb, včetně nadpisu;
- části dvacátá první a sto čtyřicátá třetí zákona č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech, včetně nadpisu;
- část třetí zákona č. 278/2009 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o pojišťovnictví, včetně nadpisu;
- část sto dvacátá devátá zákona č. 281/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím daňového řádu, včetně nadpisu;
- části šestá a třicátá zákona č. 420/2011 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, včetně nadpisů;
- část třetí zákona č. 261/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu, včetně nadpisu;
- zákon č. 295/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů;
- část sto čtyřicátá druhá zákona č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích, včetně nadpisu.

Nová úprava zákona, tak přináší spoustu změn a novinek v rámci pojištění a zajištění. Přináší novou kategorizaci zprostředkovatelů. Nově se tak zákon nevztahuje na likvidátory pojistných událostí. Likvidátorská činnost je vymezena v živnostenském zákoně.

Podle nového zákona IDD máme 4 pojišťovací zprostředkovatele¹³⁰

- Samostatný zprostředkovatel (§ 6)
- Vázaný zástupce (§ 15)
- Doplnkový pojišťovací zprostředkovatel (§ 24)
- Pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není Česká republika (§ 33)

¹³⁰ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění, § 5 odst. 1.

3.1. Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů

Samostatný zprostředkovatel je ten, kdo má oprávnění zprostředkovávat pojištění nebo zajištění na základě oprávnění, které mu udělí Česká národní banka.¹³¹ Samostatný zprostředkovatel může sjednávat pojištění jako pojišťovací makléř, který pracuje na základě smlouvy s klientem, nebo jako pojišťovací agent, který zprostředkovává pojištění na základě smlouvy s jednou pojišťovnou nebo s více pojišťovny.¹³² Agent uzavírá smlouvy s pojišťovnami a inkasuje provize za zprostředkování. Makléř uzavírá smlouvy s klienty a hledá pro něj nejvýhodnější pojištění přímo na míru.¹³³ Samostatný zprostředkovatel musí být pojištěn pro případ povinnosti nahradit zákazníkovi škodu způsobenou porušením některé z jeho povinností. Nově je tak částka zvýšená na 1 250 000 EUR na jednu pojistnou událost a 1 850 000 EUR pro případ souběhu více pojistných událostí ve stejném roce.¹³⁴

Vázaný zástupce je ten, který zprostředkovává pojištění nebo zajištění na základě písemné smlouvy se zastoupeným, kterým může být samostatný zprostředkovatel, pojišťovna či zajišťovna. Samozřejmě vázaný zástupce zprostředkovává pojištění pouze pro jednoho zastoupeného.¹³⁵ Zastoupený zastupuje vázaného zástupce u ČNB a zodpovídá za jeho zprostředkovatelskou činnost.¹³⁶

U **doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele** je to tak, že zprostředkovává pojištění na základě písemné smlouvy se zastoupeným jako doplňkovou činnost. Doplňkový pojišťovací zprostředkovatel může zprostředkovávat pojištění pro jednoho nebo více zastoupených.¹³⁷ Jedním z příkladů doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele je autosalon. Ten má jako hlavní činnost prodej aut a doplňková činnost má pojištění vozidel. Za doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele odpovídá taktéž zastoupený.

Pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika, „může v České republice zprostředkovávat pojištění nebo zajištění v rozsahu, v jakém je tuto činnost oprávněn provozovat v domovském členském státě, a to na základě svobody usazování, nebona základě svobody dočasné poskytování služby.“¹³⁸

¹³¹ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění, § 6.

¹³² Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění, § 12 odst. 1.

¹³³ PP/027/2018/ÚNP– Implementace IDD (Pracovní pokyn XX pojišťovny) -1.10.2018

¹³⁴ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění, § 13 odst. 1.

¹³⁵ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 15 odst. 2.

¹³⁶ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 16 odst. 1.

¹³⁷ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 24.

¹³⁸ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 33.

3.2. Podmínky pro výkon zprostředkovatelské činnosti

3.2.1. Odborné zkoušky

Podle nového zákona je nový systém prokazování odborné způsobilosti. Všichni zprostředkovatelé musí splňovat podmínky odborné způsobilosti a důvěryhodnosti.¹³⁹ „*Odbornou způsobilostí se rozumí získání všeobecných znalostí a získání a prohlubování odborných znalostí a dovedností nezbytných pro distribuci pojištění nebo zajištění*“.¹⁴⁰ Dle § 56 odst. 2 se „*všeobecné znalosti prokazují výsvědčením o maturitní zkoušce nebo dokladem o dosažení vyššího vzdělání*“.¹⁴¹ Ten kdo neměl střední vzdělání s maturitní zkouškou, mohl si ji do 1. 5. 2020 doplnit.¹⁴¹ Každý zprostředkovatel, který má zájem zprostředkovávat pojištění, musí mít minimálně středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou. **Odborné znalosti a dovednosti** se prokazují osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky, které zprostředkovává Česká národní banka.¹⁴² Česká národní banka vypsala 6 skupin odborných zkoušek:¹⁴³

- distribuce životního pojištění;
- distribuce pojištění škod na pozemních dopravních prostředcích jiných než drážních vozidlech a pojištění odpovědnosti vyplývající z provozu pozemního motorového a jeho přípojného vozidla, včetně přípojištění úrazu;
- distribuce neživotního pojištění, s výjimkou činností distribuce pojištění velkých pojistných rizik;
- distribuce neživotního pojištění týkajícího se podnikatelské činnosti zákazníka, s výjimkou činností distribuce pojištění velkých pojistných rizik;
- distribuce pojištění velkých pojistných rizik;
- distribuce zajištění.

Vykonání odborné zkoušky má neurčitou dobu platnosti. Následně každý zprostředkovatel musí každý rok splnit alespoň 15 hodin následného vzdělávání.¹⁴⁴ Odborné zkoušky a programy pro následné vzdělávání, může poskytovat pouze akreditovaná osoba, která získala akreditaci

¹³⁹ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 55 odst. 1., §70 odst. 1.

¹⁴⁰ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 56 odst. 1.

¹⁴¹ S/012/2018/ÚPE – Prokazování odborné způsobilosti dle zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění (směrnice XX pojišťovny) 28.11.2018

¹⁴² Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 56 odst. 3., §58 odst. 1.

¹⁴³ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 57.

¹⁴⁴ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 59.

od České národní banky.¹⁴⁵ U toho to zákona se důvěryhodnost prokazuje tím, že právnická či fyzická osoba je svéprávná a dává předpoklad řádného provozování činnosti.¹⁴⁶

3.2.2. Registr a registrace

Obdobně dle nové právní úpravy, aby zprostředkovatel mohl vykonávat zprostředkovatelskou činnost, musí mít povolení a registraci u České národní banky.¹⁴⁷ Samostatný zprostředkovatelé musí získat od České národní banky oprávnění a ta ho uděluje na základě řízení o žádosti o udělení oprávnění k činnosti. U samostatných zprostředkovatelů byla provedena registrace automaticky na základě předchozí registrace „Makléře nebo Agentá“. Zápis tohoto typu do registru zprostředkovatelů byl ČNB proveden k 1. 1. 2020 a nebyl zpoplatněn žádnou částkou.¹⁴⁸ Vázaný zástupce nebo doplňkový pojišťovací zprostředkovatel se skrze zastupujícího musí u České národní banky registrovat.¹⁴⁹ Česká národní banka uděluje oprávnění, pokud:¹⁵⁰

- má sídlo na území ČR;
- je důvěryhodný;
- odborně způsobilý (má odborné zkoušky);
- splňuje podmínky střetu zájmu;

Nově tak, dle nové právní úpravy musí pojišťovací zprostředkovatel dodržovat a uplatňovat postupy pro předcházení, zjišťování a řízení střetu zájmů.¹⁵¹ Nově platí, že registrace je jen do konce kalendářního roku. Zprostředkovatel si oprávnění může prodloužit o dalších 12 měsíců, ale musí zaplatit správní poplatek.¹⁵² U samostatného zprostředkovatele činní správní poplatek 5 000 Kč. A u vázaného zástupce a doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele platí správní poplatek zastoupený a ten činí 1 000 Kč.¹⁵³

Oprávnění k činnosti zaniká:¹⁵⁴

¹⁴⁵ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 61.

¹⁴⁶ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 70 odst. 3,4.

¹⁴⁷ PP/027/2018/ÚNP– Implementace IDD (Pracovní pokyn XX pojišťovny) -1.10.2018

¹⁴⁸ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 8.

¹⁴⁹ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 16, § 25.

¹⁵⁰ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 7.

¹⁵¹ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 48 odst. 1 písm. C.

¹⁵² Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 9 odst. 1, § 18 odst.3, §27 odst. 2.

¹⁵³ Upozornění týkající se prodloužení oprávnění k poskytování a zprostředkování spotřebitelského úvěru - Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2020 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/povolovaci-a-schvalovaci-rizeni/povolovaci-a-schvalovaci-rizeni-podle-zakona-o-spotrebitelskem-uveru/upozorneni-tykajici-se-prodlouzeni-opravneni-k-poskytovani-a-zprostredkovani-spotrebitelskeho-uveru/>

¹⁵⁴ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 11.

- smrtí fyzické osoby;
- zánikem právnické osoby;
- oznámení o ukončení činnosti;
- uplynutím doby trvání činnosti;
- odnětím oprávnění k činnosti.

3.3. Povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů

Nový zákon také rozšiřuje povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů. Nově tak zpřísnil pravidla jednání se zákazníkem. Pojišťovací zprostředkovatel musí činnost vykonávat *„kvalifikovaně, čestně, spravedlivě a v nejlepším zájmu zákazníka a tak, aby bylo zákazníkovi zřejmé, v jaké pozici a jménem ko ho pojišťovna nebo pojišťovací zprostředkovatel jedná.“* Dále je v zákoně zakotveno, že zprostředkovatel při komunikaci se zákazníkem *„nesmí používat nejasné, nepravdivé, zavádějící nebo klamavé informace“*. Také je zpřísněné, že pojišťovací zprostředkovatel nesmí nabídnout nebo přijmout peněžitou nebo nepeněžitou výhodu.¹⁵⁵ Pojišťovací zprostředkovatel musí také pořizovat záznam z jednání, který bude obsahovat požadavky, potřeby a cíle zákazníka. V záznamu z jednání bude muset být také obsaženo doporučení a důvody, proč právě doporučil to to pojištění.¹⁵⁶ V § 74 tohoto zákona se též říká, že pojišťovací zprostředkovatel musí zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, které se dozví od zákazníka.

Zákon také zpřísnuje informační povinnost vůči zákazníkovi. Pojišťovací zprostředkovatel má za povinnost informovat zákazníka o předmluvních informacích jako jsou informace o sobě, pojišťovně a o pojištění.¹⁵⁷ Dále musí informovat zákazníka i po dobu trvání pojištění, například o právních změnách pojišťovny nebo o změnách pojistných podmínek či bonusů.¹⁵⁸

U Samostatných zprostředkovatelů a pojišťovny se klade větší důraz na požadavky vnitřních předpisů. V §48 je obsaženo, že musí udržovat a uplatňovat:

- pravidla kontroly činností svých pracovníků;
- pravidla odměňování svých pracovníků;
- postupy pro předcházení, zjišťování a řízení střetu zájmů;
- systém vyřizování stížností;

¹⁵⁵ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 75.

¹⁵⁶ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 79 odst. 1.

¹⁵⁷ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění, část šestá, hlava II, díl druhý

¹⁵⁸ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 89.

- účinný mechanismus, který umožní hlásit porušení právních předpisů.

Samostatný zprostředkovatel musí také uplatňovat:¹⁵⁹ organizační uspořádání, řádné administrativní postupy, systém sledování, vyhodnocování a aktualizace vnitřních předpisů, kontrolní a bezpečnostní opatření při zpracování a evidenci informací a evidenci zprostředkovaných pojistných a zajištěných smluv.

Zákon také klade důraz na uchovávání dokumentů prokazující řádné plnění povinností pojišťovacích zprostředkovatelů. Dle § 80 odst. 2 musí uchovávat zejména pojistné smlouvy, dokumenty a jiné záznamy týkající se poskytování pojištění, záznamy z jiné komunikace mezi pojišťovnou a zákazníkem. Dále pojišťovny anebo pojišťovací zprostředkovatelé uchovávají dokumentaci prokazující splnění podmínek odborné způsobilosti a důvěryhodnosti svým pracovníkům, samostatným zprostředkovatelům, vázaných zástupců a doplňkových pojišťovacích zprostředkovatelů.¹⁶⁰ Dokumenty se uchovávají po dobu 10 let od zániku pojištění.¹⁶¹

3.4. Dohled nad provozováním činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů

Dohled nad provozováním činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů vykonává Česká národní banka,¹⁶² a to bez ohledu na to, zda ji vykonávají na území České republiky nebo v hostitelském státě.¹⁶³ U zprostředkovatele s domovským členským státem jiným, než je Česká republika vykonává dohled Česká národní banka se spoluprací příslušného orgánu dohledu domovského členského státu.

3.5. Opatření k nápravě

Pokud pojišťovny nebo pojišťovací zprostředkovatelé nevykonávají činnost v souladu s tímto zákonem „*může Česká národní banka uložit takové opatření k nápravě spočívající v povinnosti odstranit zjištěné nedostatky ve stanovené lhůtě*“¹⁶⁴ nebo „*uložit takové osobě opatření k nápravě spočívající v povinnosti vyměnit člena statutárního orgánu, prokuristu nebo jinou osobu, pokud tyto osoby skutečně řídí distribuci pojištění*“.¹⁶⁵ U vázaného zástupce a

¹⁵⁹ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 48 odst. 2.

¹⁶⁰ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 80 odst. 8.

¹⁶¹ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 80 odst. 8.

¹⁶² Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 94, odst. 1.

¹⁶³ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 97.

¹⁶⁴ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 104, odst. 1.

¹⁶⁵ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 104, odst. 4.

doplňkového pojišťovacího zprostředkovatel udělí opatření k nápravě zastoupenému.¹⁶⁶ Česká národní banka může také omezit nebo zakázat provozování činnosti jestliže:¹⁶⁷

- zprostředkovatel nespĺňuje podmínky pro udělení oprávnění k činnosti;
- uložené opatření k nápravě nevedlo k nápravě;
- zprostředkovatel opakovaně nebo závažně poruší povinnost stanovenou tímto zákonem;
- zprostředkovatel poruší podmínku nebo povinnost stanovenou ve vykonatelném rozhodnutí vydaném podle tohoto zákona;
- oprávnění k činnosti bylo uděleno na základě nepravdivých nebo zavádějících údajů, nebo;
- zprostředkovatel nevykonává významnou část své činnosti podle tohoto zákona na území České republiky.

3.6. Přestupky

Jako u opatření k nápravě tak i u přestupků projednává Česká národní banka.¹⁶⁸ U fyzických osob se považuje za přestupek, pokud v žádosti o udělení oprávnění uvede nepravdivý nebo neúplný údaj o skutečnosti, která je podmínkou pro udělení tohoto oprávnění, nebo takový údaj zatají. Za přestupky u fyzických osob může Česká národní banka udělit pokutu do 1 000 000 Kč.¹⁶⁹ Za přestupky u samostatného zprostředkovatele se považuje, že neoznámí bez zbytečného odkladu České národní bance změnu některého ze svých údajů, v oznámení změny údajů uvede neúplný nebo nepravdivý údaj nebo se nepojistí pro případ povinnosti nahradit zákazníkovi škodu způsobenou porušením některé z povinností samostatného zprostředkovatele.¹⁷⁰ Vázaný zástupce se dopustí přestupku například tím, že neukončí bez zbytečného odkladu závazek ze smlouvy o zastoupení nebo zahájí svoji činnost na území jiného členského státu.¹⁷¹ Doplňkový pojišťovací zprostředkovatel se dopustí přestupku tím, že neukončí bez zbytečného odkladu závazek ze smlouvy o zastoupení, anebo provozuje svoji činnost prostřednictvím jiné osoby.¹⁷² Za přestupky u zprostředkovatele lze udělit pokutu od 5 000 000 Kč do 10 000 000 Kč. Pojišťovací zprostředkovatel se také dopustí přestupku, tím že přijme pojistné nebo zprostředkuje výplatu pojistného plnění z pojistných smluv, jde-li o

¹⁶⁶ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 104, odst. 2. a 3.

¹⁶⁷ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 105, odst. 1.

¹⁶⁸ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 118 odst. 1.

¹⁶⁹ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 13.

¹⁷⁰ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 109 odst. 1.

¹⁷¹ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 111 odst. 1.

¹⁷² Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 112 odst. 1.

rezervotvorné pojištění¹⁷³ (životní pojištění, pokrývá rizika, u kterých je jisté, že se někdy v budoucnu realizují).¹⁷⁴

¹⁷³ Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění § 115 odst. 1.

¹⁷⁴ Co je to Rezervotvorné pojištění | Slovník pojištění | Banky.cz. Vše o bankách a bankovních produktech: srovnávače, pobočky, bankomaty | Banky.cz [online]. Copyright © 2020 Top [cit. 20.07.2020]. Dostupné z: <https://www.banky.cz/slovník-pojistení/rezervotvorne-pojistení/?ref=copy>

4. Změny a dopady zákona o IDD (Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění) na spisovou službu v oblasti pojišťovnictví

4.1. Profil společnosti

Pojišťovna, ve které pracuji, patří pod holding Vienna Insurance Group. Jedná se o univerzální pojišťovnu, která zprostředkovává pojistnou ochranu v oblasti životního a neživotního pojištění. Zaměřuje se na celé portfolio klientů od dětí až po starší občany seniory. Na českém trhu působí už pětadvacet let a je jednou z nejznámějších pojišťoven v České republice s trvalou dynamikou růstu. Pojišťovna je z hlediska řízení rozdělena do 13 celků, které mají označení Regionální ředitelství. Tyto celky odpovídají územnímu uspořádání krajů v České republice, kromě krajů Středních Čech a Prahy, které jsou spojeny do jednoho regionu. Regionální ředitelství mají na starosti kompletní správu a řízení obchodu ve svěřené oblasti a podléhají řediteli obchodu pro Českou republiku. Já pracuji v ekonomickém úseku na regionálním ředitelství Praha, kde mám na starosti oblast Prahy a Středních Čech.

Řízení a správu spisové služby řídí pojišťovna XX podle stanovených směrnic, které byly vypracovány právním útvarem podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a další navazující legislativní normy. Závazná pravidla pro spisovou službu stanovil centrální holding. Pojišťovna požadované dokumenty vytváří, tiskne, kontroluje, zajišťuje podpisy, eviduje kopie a poté originály posílá do archivu. V rámci svých činností zajišťuje správu a zpracování dokumentů pojistně technického charakteru a dokumentů nepojistně technického charakteru.

Dokumenty pojistně technického charakteru

- Původcem vytvořený, nebo původci doručení dokument, jehož obsah je v přímé souvislosti s entitou konkrétní pojistné smlouvy (případně je tento dokument sám pojistnou smlouvou) nebo pojistné či škodné události.
- Příklad zpracovávaných dokumentů:
 - Návrh pojistné smlouvy
 - Hlášení pojistné události
 - Seznam vozidel v pojistné smlouvě

Dokument nepojistně technického charakteru

- Původcem vytvořený, nebo původci doručený dokument, jehož obsah není v přímé souvislosti s konkrétní pojistnou smlouvou nebo pojistnou či škodnou událostí. Zpravidla souvisí s chodem a fungováním společnosti.
- Příklad zpracovávaných dokumentů:
 - Obecné dotazy státní správy na pojišťovací zprostředkovatele.
 - Dotaz na informace o osobách uvedených na pojistných smlouvách v souvislosti s GDPR.
 - Přehled výkazů obchodní služby.

Ekonomické oddělení pojišťovny XX se stará o správu smluv se svými zprostředkovateli jak interními tak externími. Základní činností je vytváření smluv o spolupráci, dodatky k těmto smlouvám, veškeré požadavky na změny a úpravy smluv, převody smluv, změny adres, emailů a dalších údajů ve smlouvách. Jednou z činností je i zpracovávání faktur. Dále ekonomické oddělení zpracovává doručenou poštu. Součástí oddělení je také skladová správa, která se týká vytváření, kompletace a vydávání tiskopisů včetně elektronické e–spisovny regionálního ředitelství. Smlouvy jsou tvořeny v programu EDS – Evidence dokumentů pojišťovacích zprostředkovatelů. Dále oddělení zajišťuje komunikaci a nastavení spolupráce s Českou poštou s.p. Prostřednictvím této spolupráce zajišťuje doručování a odesílání listovních zásilek přes vlastní podatelnu a následně distribuci pro příslušná oddělení v celé pojišťovně.

4.2. Změny v důsledku nového zákona o IDD v XX pojišťovně

V rámci přijetí směrnice IDD se staly podstatné změny nejen ve fungování spisové služby, ale také v celkovém chodu společnosti. Po vydání nové směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 bylo zřejmé, že dojde k vydání nového zákona o distribuci pojištění a zajištění. Většina pojišťoven připravovala novou strategii a postupy již před vydáním nové směrnice, aby nařízení mělo do budoucna, co nejmenší dopad na obchodní službu a celkové fungování společnosti. Zákon IDD nabyl účinnosti 1. 12. 2018. Pojišťovna XX začala řešit přijetí a strategii zákona těsně po jeho vydáním. V rámci zákona vznikly nové kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů, kvůli kterým bylo nutné program EDS (Evidence smluvní dokumentace), kde pojišťovna XX vytváří smlouvy, upravit a připravit na nové fungování. Každá nová smlouva o spolupráci, musí mít vytvořené nové identifikační kódy pro jednoznačné rozlišení smluv. Kódy se generují prostřednictvím programu EDS. Například smlouva o spolupráci SZ (samostatného zprostředkovatele), který spolupracuje s pojišťovnou v roli makléře s právem inkasovat pojistné, bude mít přidělen kód „SOZ_SZ_inkasní_PM_01“. Součástí kódu je i

pořadové číslo, které znamená, kolikrát smlouva tohoto typu byla pro partnera vytvořena. V rámci nových kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů musela pojišťovna se současnými partnery uzavřít nové smlouvy, které odpovídaly nové legislativě. Dle platné právní úpravy bylo nutné provést u kategorií Vázaný zástupce a Doplnkový pojišťovací zprostředkovatel novou registraci u České národní banky. Registraci prováděla pojišťovna nebo samostatný zprostředkovatel. Registrace byla spuštěna 1. 2. 2020 v 0:00. Tato registrace byla zpoplatněna částkou 2 000,- Kč za jednotlivou registraci, což představovalo pro pojišťovny významné navýšení nákladů. Tyto náklady zákon umožňoval snížit za splnění následující podmínky. Pokud se, jednalo o první registraci VZ nebo DPZ u ČNB po vydání zákona, nebylo nutné registraci v plné výši uhradit, ale byla zdarma. Snížení nákladů u VZ bylo umožněno všem pojišťovnám a SZ z důvodu, že VZ může být činný jen pro jednu pojišťovnu nebo jednoho SZ. U této skupiny nebyl problém s konkurenční registrací. Problém nastal u obchodníků kategorie DPZ, který dle zákona může mít více smluvních pojišťoven nebo SZ, u kterých bylo nutné požádat o registraci před ostatními pojišťovnami nebo SZ. Pojišťovna nebo SZ, která zaregistrovala obchodníka v kategorii DPZ jako prvního, měla ušetřené značné náklady. Ostatní pojišťovny, které podaly žádost později, hradily registrace v plné výši.

Dále musela pojišťovna informovat současné partnery a zprostředkovatele, že se mění podmínky ke zprostředkovávání pojištění. Pojišťovna XX rozesílala partnerům informační dopisy, kde bylo oznámeno že do 31. 11. 2020 musí splnit podmínky nového zákona včetně zkoušky odborné způsobilost.

4.3. Spisová služba před a po vydáním nového zákona v XX pojišťovně

4.3.1. Procesy spisové služby před vydáním nového zákona

Před novým zákonem pojišťovna XX spisovou službu vykonávala v listinné podobě, a to jen u části svých dokumentů, které považovala za důležité. V listinné podobě, tedy klasickou formou spisovou službu vykonávala u originálu smluv o spolupráci. Smlouva se tvořila v programu EDS (Evidence dokumentu pojišťovacích zprostředkovatelů), poté smlouva musela projít schvalovacím procesem. Každý dokument, který byl vytvořen musel mít vlastní duplikát. Dalším krokem byla evidence dokumentů, která se prováděla v programu Microsoft Excel. Ve vytvořených tabulkách se eviduje veškerá manipulace s dokumenty. Každé regionální ředitelství spravuje svou vlastní tabulku se svými dokumenty. Jedná se o obsáhlou databázi,

kde se evidují informace o typu smlouvy partnera, o typu provize, registrace u ČNB (typ, datum), ziskatelské číslo partnera a podrobný životní cyklus dokumentu až po jeho vyřazení a skartace.

Originál smlouvy a duplikát se předával nejprve k podpisu partnera. Na dopise byl nadepsán „frankovací potisk“. Frankovací potisk musel obsahovat výši poštovného, datum, způsob odesílání a reklamní motiv – razítko firmy. K odesílání dokumentů se používal podací arch. Ten byl standardně odnesen i s poštou pověřeným pracovníkem k provozovateli poštovních služeb (na poštu), kde provozovatel poštovních služeb potvrdil její odeslání. Poté ji pošta doručí partnerovi, který ji podepíše a pošle zpátky pojišťovně. Pojišťovna XX ji znovu zapsala do evidenční tabulky a poté ji podepisoval ředitel regionálního ředitelství. Smlouva se následně vracela na ekonomické oddělení, kde se ke smlouvě přiložily související dokumenty – jako je emailová komunikace, žádosti, a další přílohy apod. Vše se uložilo do evidenčního šanonu v příruční spisovně a poté se provádělo skartační řízení. Skartační řízení se provádělo dle údajů v tabulce, která byla vytvořena dle skartačního řádu. V tabulce byly napsané dokumenty se spisovým znakem a skartační lhůtou, které vytvářela pojišťovna. Pojišťovna měla spisové znaky „A“ - archivace, „V“ – výběr a „S“ - skartace. Smlouvy o spolupráci se archivovaly po dobu deseti let poté, co partner ukončil spolupráci. Ke smlouvám se také vytvářely dodatky, které obsahovaly veškeré změny – například v provizích, či produktech apod. V případech, než docházelo k přesmluvnění, mohl mít každý partner 5 i více dodatků, s čímž byla spojena složitější evidence dokumentů. S dodatky se pracovalo shodně jako se smlouvami o spolupráci.

Pojistné smlouvy pojišťovna sjednávala buď v listinné nebo elektronické podobě, záleželo na konkrétních podmínkách pobočky či na podmínkách smluvního partnera. V elektronické podobě se smlouvy sjednávaly v programu SUS, kde se vygenerovala smlouva, poté se vytiskla a partner ji podepsal. Program SUS byl k dispozici pro každého partnera, čímž mohl sjednávat smlouvy za pomoci tohoto programu. SUS také sloužil pro evidenci smluv. ve kterém partner měl k dispozici veškeré údaje o smlouvách a také statistiku kolik smluv sjednal, s jakým klientem a další užitečné informace. Po podpisu klienta, se smlouva odeslala na příslušné regionální ředitelství, kde byla zadána do evidenční tabulky. Do evidenční tabulky se zapisovala čísla smluv, kdo smlouvu sjednal, typ pojistné smlouvy (pojištění auta, domu, osoby), výše pojistného plnění, datum sjednání a datum odeslání. Poté se obdobně jako u smluv o spolupráci označila pojistná smlouva skartačním znakem a skartační lhůtou. Pojistné smlouvy se ukládaly ve spisovnách na jednotlivých regionálních ředitelství po dobu 5 let. Poté se posílaly do příslušného centrálního archivu v Modřicích.

4.3.2. Procesy spisové služby po vydání nového zákona

Dnes spisovou službu pojišťovna vykonává v maximální možné míře elektronicky, a to v důsledku vydání nového zákona o distribuci pojištění a zajištění a z důvodu zlepšení efektivity procesů spisové služby. Dříve se při zasmluvnění posílalo fyzicky velké množství smluv, dokumentů, oznámení, dopisů apod. Změna legislativy zapříčinila změnu spisové služby. Byla zavedena elektronická evidence veškeré pošty a smluvní dokumentace. Na elektronickou evidenci pojišťovna využívá program IS WISPI. Spisová služba WISPI je informační systém pro evidenci pošty a pro doručování datových zpráv. V současné době se smlouvy partnerům posílají přes partnerovu vlastní emailovou adresu a partner smlouvu podepisuje elektronickým podpisem. V případě partnerů, kterým nevyhovuje emailová schránka, se smlouvy podepisují biometrickým digitálním podpisem přes zařízení s názvem Sign pad. Biometrický digitální podpis funguje jako klasický podpis na papírový dokument. Dokumenty, či pojistné smlouvy, které se posílají mimo interní společnost, jsou posílány přes IS WISPI. V IS WISPI se zapíše adresa, věc, datum odesílání a kdo smlouvu vyřizoval a poté se nechá pro každý dopis vygenerovat jednoznačný identifikátor, který se nadepíše na příslušný dopis. Místo nadepisování frankovacího potisku, si pojišťovna pořídila přístroj Albacon, který frankovací potisk otiskne přímo na dopis. Přístroj Albacon je přímo propojený s IS WISPI, v okamžiku, kdy se tiskne podací arch, všechny informace o dopise se vytisknou i s informacemi z Albaconu. Následně si dokumenty vyzvedne provozovatel poštovních služeb – Česká pošta s.p., která je nadále zpracovává a předává příjemcům. Pokud se dopisy posílají vnitřní poštou, tedy mezi společnostmi v rámci holdingu, musí se dopisy i v IS WISPI převzít a vyřídit. Po vyřízení přijde zpětná vazba, v podobě, že konkrétní dopis odpovědný pracovník vyřídil. Proces tvorby smluv zůstal stejný. Smlouvy se vytváří v programu EDS, ve kterém bylo nezbytné provést několik zásadních změn – viz kapitola „Změny v důsledku nového zákona o IDD“. Po podpisu smlouvy se provádí skartační řízení a skartační lhůty. V případě smluv o spolupráci nenastala změna v procesu skartačního řízení. Používají se skartační znaky „A“, „V“ a „S“ a skartační lhůta je stanovena dle parametrů uvedená ve skartačním řádu. Originál smlouvy se vkládá do registru smluvní dokumentace, který slouží k evidenci veškerých smluv o spolupráci, dodatků, převodů apod. Druhý stejnopis se zasílá partnerovi. Nově se smlouva ukládá do E – spisovny. Rovněž každý partner má založenou svou složku, do které se ukládají kopie smluv o spolupráci, dodatky, žádosti, převody, certifikáty, emailová komunikace s partnerem apod.

Veškerý cyklus dokumentu se zapisuje do specifického přehledu v podobě databázové tabulky „Seznam pojišťovacích zprostředkovatelů 2019“.

Pojišťovna XX provedla znatelnou změnu i u pojistných smluv, v případech, kdy se pojistné smlouvy sjednávají elektronicky. Smlouvy se sjednávají v programu SUS, který byl upraven podle nového zákona. Zároveň se změnami v programu byl změněn i jeho název podobě „SUS plus“. V SUS plus jsou pro oprávněné osoby viditelné nejen běžné smlouvy, ale partner má také možnost nahlížet do dokumentů svých zaměstnanců. Pobočky realizují podpisy smluv přes Sign pady, které mají výhodu v tom, že klient nemusí mít založený elektronický podpis. Po podpisu klienta se smlouva odesílá regionálnímu ředitelství na ekonomické oddělení přes program IS WISPI. Smlouva se na ekonomickém oddělení převezme a označí elektronickým podacím razítkem. Smlouva se pak zapíše do evidenční tabulky a předává se přes IS WISPI na další oddělení, kde proběhnou další procesy s vložením požadovaných informací do programu. Nově nejsou pojistné smlouvy ukládány na ekonomickém oddělení, ale ukládá ji příslušné oddělení, které má danou smlouvu ve své správě podle kategorie pojištění. Tato oddělení smlouvy také zapisují a vkládají do systému GOLEM. Golem je centrální systém, který používají všichni zaměstnanci pojišťovny. Slouží k evidenci pojistných smluv a informací o partnerovi, v tomto systému probíhá i část procesu likvidace pojistných událostí. U vyřízené smlouvy následně probíhá skartační řízení, dle skartačního řádu. Pojišťovna si vede evidenci, kde jsou všechny dokumenty se spisovým znakem a skartační lhůtou. Nově došlo k vytvoření nových čtyř kusů spisových znaků v sekci pojistně technické dokumentace se skartační lhůtou S10. Tyto spisové znaky nahrazují spisové znaky S5. Poté se smlouva vkládá do systému GOLEM. Systém GOLEM je propojený se SUS plus. Toto propojení umožňuje automatický propis informací z obou systémů. Poštovní dokumenty jsou do pojišťovny zasílány, jak v elektronické, tak v listinné podobě. Každý partner má jiné preference na formu komunikace a z tohoto důvodu je nutné zachovat všechny formy komunikace – jak písemnou, tak elektronickou. V tištěné podobě jsou doručovány různé žádosti, požadavky, storna, záznamy z jednání apod., které se musí evidovat, otisknout podacím razítkem, naskenovat a uložit je do systému GOLEM. Pojistné smlouvy, žádanky, storna, vinkulace, pojistné události v listinné podobě se archivují v centrálním archivu v Modřicích.

Pojišťovna XX má ze zákona založenou datovou schránku. Datovou schránku používá na úřední komunikaci a na komunikaci se státní správou. Jedná se hlavně o dokumenty jako jsou pokuty, soudní řízení apod. Schránku má na starosti pověřený pracovník, který dokumenty

převezme a nahraje do programu IS WISPI. Následně pracovník dokumenty přepošle na odpovědnou osobu. Tímto se spouští standardní proces správy dokumentů v pojišťovně.

4.4. Změny a dopady IDD zákona na spisovou službu v XX pojišťovně

Zákon se přímo nezabývá spisovou službou pojišťoven, ale spíše pojišťovny inspiruje k tomu, aby zavedly odpovídající spisovou službu vyhovující tomuto zákonu. Základním dopadem tohoto zákona na zprostředkovatele je, že pojišťovací zprostředkovatel musí vést povinnou dokumentaci, dále je schopen doložit certifikáty o složení odborné zkoušky a poskytnout požadované informace o pojišťovacím zprostředkovateli svým klientům. Zákon nařizuje povinnost pojišťovacímu zprostředkovateli uchovávat konkrétní dokumenty vyjmenované v zákoně. Požadované dokumenty, které zprostředkovatel musí nejen vytvářet, ale musí i zabezpečit jejich doručení do pojišťovny či k partnerovi. S rostoucím množstvím a variabilitou dokumentů, které musí zprostředkovatel vytvářet a ukládat, je i více nároků na výkon spisové služby. Bez odpovídající efektivity a kontroly není možné zabezpečit správné fungování spisové služby.

Jedna z hlavních aktivit, kterou bylo nutné provést po vydání nového zákona, byla nutnost nové registrace všech zprostředkovatelů u ČNB. Zákon definoval postup, za jakých podmínek a jakým způsobem probíhá daná registrace zprostředkovatelů. Všechny žádosti o registraci u České národní banky se musely posílat elektronicky prostřednictvím aplikace REGIS. Systém REGIS je internetová aplikace ČNB, která umožňuje provádět podávání žádostí na nové registrace, změny v registracích a samozřejmě i ukončování registrací. Každá pojišťovna nebo SZ musí tento systém využívat. Na registrace pojišťovna XX musela vytvořit zvláštní evidenci, aby měla prokazatelný přehled, jaké partnery a zprostředkovatele má registrované. Vzhledem k vysokému počtu partnerů a zprostředkovatelů tato operace vyžadovala značné množství času a finančních nákladů. Evidence obsahovala všechna potřebná data nutná k registraci. Každá kategorie zprostředkovatelů měla své specifické podmínky, za kterých probíhala konkrétní registrace.

V pojišťovně XX došlo k pozitivním změnám díky zákonu č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění, kdy se firma rozhodla vykonávat spisovou službu v elektronické podobě. Veškerá evidence pošty je v programu IS WISPI, proto je veškerá korespondence dohledatelná. Efektivitu práce výpravny usnadňuje stroj Albacon, který pojišťovna pro tyto potřeby pořídila.

Stroj Albacon otiskuje frankovací potisk, jednoznačný identifikátor, adresu a tiskne i podací arch se všemi údaji.

Změny související se zavedením nové spisové služby, zapříčinily provedení změn ve smlouvách. Například nové smlouvy obsahují ustanovení, kterými se partner zavazuje oznamovat změny ohledně jeho společnosti (změny v názvu společnosti, změny v kontaktních údajích, změny bankovního účtu pro posílání provizí apod.). Dále se také díky novým smlouvám provedla kontrola partnerů na plnění podmínek zákona a na plnění obchodních cílů.

Před zavedením elektronické spisové služby, se smlouvy, dodatky a další související dokumenty odesílaly v listinné podobě, s čímž existovaly vyšší nároky na proces práce s odesíláním každého jednotlivého dokumentu.

Obecně došlo k aktualizaci celého procesu práce s dokumenty a procesu jejich generování. Původní spisy musely být zaktualizovány. Vytvořily se nové podoby smluv, zavedlo se nové kódování smluv se současnou aktualizací databází údajů u všech smluvních partnerů. Díky novému právní úpravě pojišťovny přešly na nový systém ukládání a evidence. Vznikla elektronická evidence smluv, kam se zapisují veškeré informace o konkrétním smluvním vztahu jako je kód smlouvy, sazby, provize, jméno jednatele, adresa sídla, číslo registrace, odborné zkoušky, kontroly, GDPR, emailová adresa na jednatele apod. Do příslušné databázové tabulky se také zapisují skartační řízení a příslušné lhůty.

Závěr

Cílem práce byly změny a dopady, které nastaly ve spisové službě v oblasti pojišťovnictví v důsledku vydání nového zákona č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění. Hlavním dopadem pro XX pojišťovnu byla nutnost změny procesu práce se spisovou službou, která nastala kvůli novým kategoriím zprostředkovatelů, novým registracím u České národní banky nebo novým odborným způsobilostem. Zároveň to byl podnět pro pojišťovnu XX, aby provedla revizi dokumentů ve své správě.

První kapitola obsahuje definici spisové služby a její legislativní vymezení. Čtenáři jsem také přiblížila jednotlivé části spisové služby jako je příjem, evidence, odesílání a ukládání dokumentu. V poslední části této kapitoly jsem definovala, typy původců, a jejich povinnost vést spisovou službu. Rovněž bylo definováno, mezi jaké původce patří pojišťovna.

V druhé kapitole jsem popsala zákon, který byl před IDD, tedy zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí). Stručně jsem rozepsala kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů, právní úpravy jejich činnosti a jejich povinnosti vůči zprostředkovatelské činnosti, jako je jejich registrace u České národní banky, odborná způsobilost apod.

Ve třetí kapitole jsem popsala zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci a zajištění, kde jsem uvedla nové kategorie zprostředkovatelů, právní úpravy jejich činnosti a jejich povinnosti vůči jejich činnosti, jako je jejich registrace u České národní banky, povinnost odborné zkoušky, informovanost zákazníka nebo povinnost uchovávat některé dokumenty.

V poslední kapitole jsem rozepsala změny a dopady, které přišly po vydání nového zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci a zajištění. Dále jsem psala o dopadech, které přišly v důsledku nového zákona, a které nějakým způsobem změnilы chod pojišťovny. A rovněž, které nastaly spolu se změnami ve spisové službě. Následně jsem popisovala rozdíly mezi stavem, který byl před uvedením zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění a rozdíly po vydání zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění.

V závěru jsem shrnula pozitivní i negativní stránky zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění.

Závěrem je nutné uvést poznatek, že i přes přesné určení nových právních norem pro konkrétní oblast činnosti subjektů s jasným zaměřením na určité procesy nebo působící na skupinu

subjektů, mohou vzniknout nezamýšlené dopady do konkrétních oblastí činnosti. Příkladem je zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění. Zákon byl vydán pro oblast pojišťovnictví a zprostředkovatele, ale jeho zavedení mělo i zásadní dopady na spisovou službu a archivnictví. Avšak i přes to lze hodnotit tento nepřímý dopad pozitivně, protože sjednotil, zefektivnil a posunul proces práce se spisovou službou ve sledované pojišťovně.

Seznam použité literatury

Literatura

KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš. Spisová služba. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-083-3.

Spisová a archivní služba ve státní správě, samosprávě a v podnikatelské sféře. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-258-4.

Právní předpisy

zákon č. 499/2004 Sb. o archivnictví a spisové službě

Zákon č. 297/2016 Sb. o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce

Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona

Zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění

vyhláška č. 259/2012 Sb. o podrobnostech spisové služby

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/9

Spisový a skartační řád 2019 Masarykův ustav

Spisový řád AV ČR

Internetové zdroje

Co je soukromoprávní původce? | Státní oblastní archiv v Litoměřicích. Státní oblastní archiv v Litoměřicích | SOA Litoměřice [online]. Copyright 2020 Státní oblastní archiv Litoměřice 15.7.2020 Dostupné z: <http://www.soalitomeric.cz/soukromopravni-puvodci/>

Spisová služba | PhDr. Radomír Ševčík, QMprofi.cz, [online]. Copyright 2020 QMprofi.cz 15.3. 2020 Dostupné z: https://www.qmprofi.cz/33/spisova-sluzba-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Ekdwy8o5kOgdgs6xpehW-SECD-vMUnwPlw/?uri_view_type=44&uid=1NfPW_BfNiUbveTbSLmEMCA&e=1WmxsqThF171Ri07qPH-75Uixn-VU4doF

K zákonu č. 38/2004 Sb., pojišťovacích zprostře | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem – Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit.

20.03.2020]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-zakonu-c-382004-sb-pojistovacich-zprostredkovatelich-a-likvidatorech-pojistnych-udalosti-32917.html?mail>

Upozornění týkající se prodloužení oprávnění k poskytování a zprostředkování spotřebitelského úvěru - Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2020 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/povolovaci-a-schvalovaci-rizeni/povolovaci-a-schvalovaci-rizeni-podle-zakona-o-spotrebitelskem-uveru/upozorneni-tykajici-se-prodlouzeni-opravneni-k-poskytovani-a-zprostredkovani-spotrebitelskeho-uveru/>

Co je to Rezervotvorné pojištění | Slovník pojištění | Banky.cz. Vše o bankách a bankovních produktech:srovnávače,pobočky,bankomaty | Banky.cz [online]. Copyright © 2020 Top [cit. 20.07.2020]. Dostupné z: <https://www.banky.cz/slovník-pojisteni/rezervotvorne-pojisteni/?ref=copy>

Legislativa XX pojišťovny

S/08/2010/ÚPE – Odborná způsobilost zprostředkovatelů (směrnice XX pojišťovny)
14.5.2010

PP/027/2018/ÚNP– Implementace IDD (Pracovní pokyn XX pojišťovny) -1.10.2018

S/012/2018/ÚPE – Prokazování odborné způsobilosti dle zákon č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění (směrnice XX pojišťovny) 28.11.2018

S/003/2013/ÚGS-CZP, ARCHIVAČNÍ A SKARTAČNÍ ŘÁD 30. 11. 2018